

Glazbene preferencije učenika prema umjetničkoj i popularnoj glazbi

Huj, Mario

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:941269>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ GLAZBENA PEDAGOGIJA

MARIO HUJ

**GLAZBENE PREFERENCIJE UČENIKA PREMA
UMJETNIČKOJ I POPULARNOJ GLAZBI**

DIPLOMSKI RAD

MENTOR: doc. dr. sc. Tihana Škojo

Osijek, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. GLAZBENE PREFERENCIJE	2
2.1. ČIMBENICI KOJI ODREĐUJU GLAZBENE PREFERENCIJE	3
2.2. TEORIJSKI MODELI GLAZBENIH PREFERENCIJA	4
3. RELEVANTNA ISTRAŽIVANJA GLAZBENIH PREFERENCIJA	7
4. ULOGA GLAZBENE NASTAVE U KREIRANJU GLAZBENIH PREFERENCIJA	20
4.1. STAVOVI UČENIKA PREMA GLAZBI I GLAZBENOJ NASTAVI.....	23
4.2. POPULARNA GLAZBA.....	24
5. EMPIRIJSKI DIO	27
5.1. CILJ I PROBLEM ISTRAŽIVANJA	27
5.2. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA.....	27
5.3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	27
5.4. INSTRUMENT I POSTUPAK ISTRAŽIVANJA	28
5.5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	32
6. ZAKLJUČAK.....	38
7. LITERATURA.....	39

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja, Mario Huj, potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom **Glazbene preferencije učenika prema umjetničkoj i popularnoj glazbi** te mentorstvom doc. dr. sc. Tihana Škojo.

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 20. rujna 2021.

Potpis

SAŽETAK

Glazbene preferencije su kratkoročne procjene sviđanja koje se oblikuju pod utjecajem raznih čimbenika, a nastava glazbe ima iznimno važno mjesto u njihovom usmjeravanju. U teorijskom dijelu rada se kroz pregled istraživanja donose dosadašnja saznanja o usmjeravanju glazbenih preferencija.

Kroz istraživanje, koje se realiziralo s ciljem ispitivanja glazbenih preferencija učenika prema umjetničkoj i popularnoj glazbi te utjecaja poznatosti glazbenoga primjera na učeničke glazbene preferencije, nastojale su se utvrditi aktualne glazbene preferencije kod učenika četvrtih i osmih razreda osnovne škole. Dobiveni rezultati istraživanja ukazuju na to da učenici većinom preferiraju popularnu glazbu. Učenicima koji pohađaju četvrti razred se u odnosu na učenike osmih razreda, značajno više sviđaju svi glazbeni primjeri koji su reproducirani u istraživanju. S obzirom na spol, nema razlike kod prepoznavanja glazbenih primjera te su dječaci i djevojčice u jednakom omjeru uspjeli prepoznati navedene glazbene skladbe. Ne postoje razlike u poznavanju glazbenih primjera s obzirom na spol, odnosno dječaci i djevojčice su podjednako uspješno prepoznali navedene glazbene skladbe.

U prepoznavanju glazbenih primjera s obzirom na dob postoji razlika skladbi John Cage: Amores, koja je više prepoznata kod učenika četvrtih razreda nego kod učenika osmih razreda. S obzirom na ostvarene rezultate istraživanja, doprinos ovoga rada je važan u ukazivanju važnosti glazbene nastave u usmjeravanju glazbenih preferencija, kao i potrebe za većom implementacijom popularne glazbe u nastavu glazbene kulture.

Ključne riječi: učenici, glazbene preferencije, umjetnička glazba, popularna glazba

ABSTRACT

Musical preferences are short-term liking assessments which form under the influence of various factors, where music teaching has an important place when it comes to directing them. The theoretical part of this thesis deals with a review of researches which offers former findings in directing musical preferences.

Through research, which is realized with the aim of assessing students' musical preferences towards artistic and popular music, as well as the influence of familiarity of a musical example on students' musical preferences, the attempt is to determine current musical preferences of students of the fourth and eighth grades in elementary schools. The results of the research indicate that most of the students prefer popular music. The students of the fourth grade like all of the musical examples played in the research significantly more, as opposed to the students of the eighth grade. Taking gender into the account, there is no difference when it comes to recognizing musical examples. What is more, both boys and girls manage to recognize the examples equally. There are no differences when it comes to recognizing musical examples considering gender. In other words, boys and girls manage to recognize said musical examples equally successfully.

When it comes to recognizing musical examples according to age, there is a difference with the composition John Cage: Amores, which is more recognized with the students of the fourth grade, as opposed to the students of the eighth grade. Considering the research results, the contribution of this thesis is crucial in indicating the importance of music teaching in directing musical preferences, as well as the need for greater implementation of popular music in teaching music culture.

Key words: students, musical preferences, artistic music, popular music

1. UVOD

Glazbene preferencije su iznimno važno područje glazbe, koje interesira velik broj istraživača različitih profilacija. Poseban interes za ovo područje pokazuju glazbeni pedagozi, jer je nastava glazbe jedan od važnih čimbenika u procesu usmjeravanja preferencija. Pregledom prethodno ostvarenih istraživanja s područja glazbenih preferencija, koje ćemo izložiti, nastojat ćemo rasvijetliti ovaj fenomen. U istraživanju, realiziranom s ciljem ispitivanja glazbenih preferencija učenika 4. i 8. razreda prema umjetničkoj glazbi i popularnoj glazbi te utjecaja poznatosti glazbenoga primjera na učeničke glazbene preferencije nastojalo su se utvrditi aktualne glazbene preferencije. Vodeći se činjenicom da smo svakodnevno okruženi glazbom, reproduciranom putem različitih medija i aktivnim ili pasivnim slušanjem glazbe, jasno je da takva izloženost ima značajan utjecaj na razvoj glazbenih preferencija. Stoga je iznimno bitno ukazati na važnost glazbene nastave u školama, aktualizirati utjecaj glazbene nastave i rada glazbenih pedagoga u svrhu kvalitetnijeg razvoja glazbenih preferencija i oblikovanje glazbenog ukusa kod učenika.

2. GLAZBENE PREFERENCIJE

Preferencije kao pojam mogu se definirati kao subjektivno ili činjenično davanje prednosti pri izboru između realnih mogućnosti (Hrvatska enciklopedija, 2021). Prema Petrušić i Brkan (2021) glazbene se preferencije mogu definirati kao “kratkoročne procjene sviđanja koje su podložne čestim promjenama zbog brojnih čimbenika koji na njih stalno utječu”. Ovisno radi li se o glazbi kao sastavnome dijelu zabave, pozadinskom ugođaju svakodnevnih životnih rituala, elementu kojim se iskazuju stavovi i opredjeljenja ili o umjetničkom doživljaju, u svakom od ovih konteksta slušanje rezultira kratkoročnim procjenama sviđanja, odnosno glazbenim preferencijama. Glazbene su preferencije individualne prirode i ovise o brojnim čimbenicima (Škojo, 2019., prema Rentfrow i Gosling, 2003). Glazbene preferencije je potrebno razlikovati od glazbenog ukusa, koji predstavlja stabilnu i dugoročnu, tj. dispozicijsku afektivnost prema glazbi i glazbenim izričajima (Reić Ercegovac i Dobrota, 2011). Glazbeni ukus u pravilu je stabilan i dugoročan, dok su glazbene preferencije kratkoročne i podložne promjenama jer na njih utječu različiti čimbenici. Glazbene preferencije također su i složen fenomen s obzirom da se formiraju pod utjecajem velikog broja različitih čimbenika koji se mogu klasificirati u nekoliko skupina, poput kognitivnih, emocionalnih, društvenih i kulturnih čimbenika, fiziološke pobuđenosti, poznatosti glazbe, karakteristika glazbe te osobina slušatelja. Najčešće istraživanja čimbenici koji utječu na glazbene preferencije povezani su s osobinama glazbe i osobinama slušatelja (Škojo, 2019).

Glazbene preferencije je moguće promatrati sa sociološkog stajališta. S ovog aspekta, uzimaju se u obzir različite potrebe slušatelja, koje se dijeli u podgrupe prema generacijskim, društveno-ekonomskim, etničkim i nekim drugim kriterijima. Kako navode Dobrota i Tomić - Ferić “glazbeni je ukus unutar kulture mladih dio širokog spektra normi koje pridonose izjednačavanju pojedinaca s pripadnicima različitih tinejdžerskih supkultura”. Jednako tako navode i da je vjerojatna pretpostavka da mladi češće u skladateljima i izvođačima vide svoje uzore, da se s njima češće identificiraju, ali i da se, s obzirom na sličan životni stil i na identične preferencije prema određenoj vrsti glazbe, povezuju u grupe, odnosno u određene supkulturne skupine (Dobrota i Tomić-Ferić, 2006:218). To znači da glazbene preferencije pod određenim uvjetima mogu utjecati na stvaranje identiteta te dovesti i do nekih posebnih društvenih pojava, zbog čega je važno utvrditi koji ih čimbenici određuju.

2.1. ČIMBENICI KOJI ODREĐUJU GLAZBENE PREFERENCIJE

Mnogi čimbenici određuju glazbene preferencije. Mogu se izdvojiti osobine slušatelja, emocionalno stanje slušatelja, afektivno iskustvo slušatelja, društveni utjecaj, kulturološki identitet slušatelja te glazbeno odgojnoobrazovni stupanj slušatelja (Škojo, 2019). Čimbenici glazbene preferencije mogu se grupirati i na sljedeći način:

1. fizičke karakteristike glazbe,
2. utjecaj kulturne okoline i glazbenog učenja,
3. osobine slušatelja (Dobrota i Čabreja, 2010)

U različitoj dobi dominantni su različiti čimbenici, npr. emocionalni, kognitivni, društveni i kulturni, fiziološka pobuđenost, poznatost glazbe, karakteristika glazbe, osobina slušatelja, i dr. (Radočaj-Jerković, Škojo, Milinović, 2018).

U skupini kognitivnih čimbenika, kako tvrde Arnett (1995) i Larson (1995), vodeći se pristupom zadovoljavanja potreba, pojedinac preferira slušati glazbu za koju smatra da je povezana s njegovom osobnošću, potrebama, problemima i vjerovanjima. Kod emotivnih čimbenika, “evociranje emocija jedan je od najvažnijih razloga zašto slušamo glazbu. Velik broj istraživanja potvrđuje da ljudi slušaju glazbu kako bi ostali u dobrom raspoloženju, kako bi izrazili emocije te kako bi se opustili” (Juslin i Laukka, 2004; Larson, 1995). Kako tvrde Craig (2005) i Krumhansl (1997), čimbenik fiziološke pobuđenosti je povezan sa tjelesnim iskustvima u kojemu se putem brojnih istraživanja, uz subjektivna iskustva, potvrđuju promjene u mjerljivim varijablama poput promjene krvnog tlaka ili promjene otkucaja srca tijekom slušanja glazbe. Kod skupine čimbenika koji se nazivaju društvenim i kulturnim “Kao što glazba može izraziti osobni identitet pojedinca, ona može izraziti i identitet i osobnost drugih ljudi (Rentfrow i Gosling, 2003; 2006) te identitet i vrijednosti kulture ili države” (Frith, 1996; Merriam, 1964). U skupini čimbenika koji se odnose na ponavljanje i poznatost glazbe, “velik broj istraživanja potvrđuje pozitivnu linearnu povezanost između frekvencije slušanja glazbe i glazbenih preferencija” (Finnäs, 1989; North i Hargreaves, 2008). Čimbenici označeni kao karakteristike glazbe, “poput tempa, ritma, visine, harmonije ili dinamike, i one su ključne u percepciji i procjenjivanju glazbenih djela” (Finnäs, 1989; North i Hargreaves, 2008). Bez obzira na različitost čimbenika, kada se glazbene preferencije promatraju

kao skup svih navedenih čimbenika, one su vrlo individualne prirode. Ipak, neki su čimbenici u pravilu utjecajniiji od drugih. Škojo (2019) navodi kako su okolina, vršnjaci i masovni mediji najznačajniji čimbenici koji utječu na usmjeravanja glazbenih preferencija mladih. Mladi često odabiru glazbu kako bi ostvarili povezanost s prijateljima i vršnjacima, što je vezano uz oblikovanje društvenog identiteta. Današnji moderni masovni mediji utjecali su i na lakše širenje glazbe i njenu dostupnost. S obzirom na prisutnost i dostupnost glazbe putem masovnih medija utjecaj potonjih može se okarakterizirati kao jedan od dominantnih, ako ne i najdominantnijih čimbenika koji određuje glazbene preferencije. Ta činjenica se može smatrati problematičnom s obzirom da su se masovni mediji orijentirali prema reproduciranju glazbe koja se kreira prema potrebama tržišta koje za cilj prvenstveno ima financijsku dobit, ne uzimajući u obzir pritom previše umjetničku i kulturnu vrijednost. Najveći dio glazbe emitirane putem masovnih medija pripada popularnoj i zabavnoj glazbi, čije slušanje za razliku od umjetničke glazbe, ne zahtjeva poznavanje i razumijevanje glazbene teorije. Na taj se način zanemaruje glazbena umjetnost i kvaliteta glazbenog djela. Kako bi se razvilo kritičko vrednovanje glazbe kod mladih potrebno je glazbeno obrazovanje i sustavno razvijanje glazbenih sposobnosti.

Čimbenici koji određuju glazbene preferencije mogu se poredati prema važnosti, odnosno između njih postoji određena hijerarhija. Sukladno određenoj hijerarhiji može se govoriti o različitim teorijskim modelima glazbenih preferencija.

2.2. TEORIJSKI MODELI GLAZBENIH PREFERENCIJA

Postoje različiti oblici teorijskih modela glazbenih preferencija. Jedan od poznatih modela ističe hijerarhijski organizirane razine varijabli koje su značajne za glazbene preferencije pojedinca. Riječ je o teorijskom modelu glazbenih preferencija Alberta LeBlanca koji putem osam razina obrade ulaznih glazbenih informacija prikazuje hijerarhiju varijabli koje su važne za formiranje glazbenih preferencija pojedinaca. Varijable se mogu podijeliti na niže i više razine na sljedeći način:

1. niže razine koje se nazivaju varijablama utjecaja (8.-4. razina)
 - osobni faktori: fizička osobina podražaja, složenost podražaja, referentno značenje podražaja, kvaliteta izvedbe;

- kulturni faktori: mediji, vršnjaci, obitelj, obrazovanje, slučajno uvjetovanje (8. razina), fizioloških uvjeta (7. razina), temeljne pažnje (6. razina), afektivnog stanja (5. razina) i osobina slušatelja: slušna osjetljivost, glazbena sposobnost, glazbena poduka, osobnost, rod, etnička pripadnost, socioekonomski status, sazrijevanje, pamćenje (4. razina).
2. više razine koje predstavljaju odgovor na varijable utjecaja:
- procesuiranje u mozgu slušatelja (3. razina),
 - odlučivanje o potrebi dodatnih iskustava za formiranje prosudbi: odluka o preferencijama, daljnja istraživanja podražaja i/ili okoline, ponovljeno slušanje, povećana pažnja (2. razina),
 - te prihvatanje ili odbacivanje informacije: odbacivanje, prihvatanje, ponovljeni podražaj, povećana pozornost (1. razina) (Brđanović, 2014).

Ovaj model pokazuje da su sklonosti prema nekoj glazbenoj vrsti određene međusobnim djelovanjem velikog broja čimbenika. Još se naziva i *Interaktivnom teorijom glazbenih preferencija* (Dobrota i Maslov, 2015). I druge teorije glazbenih preferencija govore o složenosti međuodnosa različitih čimbenika. Npr., teorija glazbenih preferencija Rentfrowa i Goslinga ističe značaj osobina ličnosti, kognitivnih sposobnosti i samopoimanja u nastajanju glazbenih preferencija, pri čemu ne treba zanemariti niti ulogu masovnih medija, vršnjaka i kulture (Reić Ercegovac i Dobrota, 2011.). Pojedinci koji imaju visoko razvijeni inteligenciju, sukladno prethodnom teorijskom modelu, pokazuju više preferencije za složeniju i umjetničku glazbu, nasuprot pojedincima sa nižim kognitivnim sposobnostima. To se tumači na način da takva glazba za pojedince sa visokom razinom inteligencije ima optimalno stimulirajuće djelovanje, dok je pojedincima sa nižom razinom inteligencije dovoljna i jednostavnija ili manje kvalitetna glazba. Poznati model glazbenih preferencija je i *Recipročni model glazbenih odgovora* čiji su autori Hargreaves, Miell i MacDonald. Faktori koji utječu na glazbene preferencije poput spola, dobi, osobnosti, glazbenih sposobnosti, glazbene poduke, socioekonomskog statusa, okoline i medija grupirani su u tri skupine – glazba, slušatelj i situacija u kojoj se slušatelj nalazi. Svaka od tri skupine čimbenika istovremeno može utjecati na ostale dvije, zbog čega se model i naziva recipročnim (Dobrota i Maslov, 2015).

S obzirom na velik broj varijabli i sastavnica koje se mogu dovesti u vezu s glazbenih preferencijama potrebna su daljnja istraživanja jer su pred istraživačima i dalje otvorena mnoga

pitanja. Modeli imaju svoje prednosti i mogu poslužiti kao temelj za istraživanja glazbenih preferencija, no ne objašnjavaju zašto ljudi uopće slušaju glazbu (kao i zašto ju neki ljudi uopće ne slušaju) te zašto preferiraju određen glazbene žanrove i stilove.

3. RELEVANTNA ISTRAŽIVANJA GLAZBENIH PREFERENCIJA

Kroz brojna istraživanja glazbenih preferencija, razvidan je velik interes znanstvenika za ovo pitanje. U nastavku donosimo pregled relevantnih istraživanja koja su vezana uz glazbene preferencije.

LeBlanc (1979) je krajem sedamdesetih proveo istraživanje koje je bilo vezano za glazbene preferencije. Cilj istraživanja bio je pronaći najviše preferiranu glazbu učenika petog razreda, generički glazbeni stil i prepoznati kritične predstavnike toga stila. Istraživanje je provedeno na uzorku od 278 učenika različitog socioekonomskog statusa i etničke pripadnosti u 11 razreda petog razreda u širem području. Za potrebe istraživanja proveden je kratki test slušanja s ciljem mjerenja sklonosti različitim generičkim stilovima glazbe. Kao referenca korišten je ambijentalni zvuk. Pouzdanost testa ocjenjivana je prema stabilnosti odgovora na sklonosti tijekom vremena. Tijekom primjene testa primijenjeno je naturalističko promatranje ponašanja kako bi se osigurala gruba potvrda ili poricanje istinitosti odgovora učenika na preferencije. U istraživanju su korišteni primjeri pop glazbe, rock glazbe, ragtime, dixieland, band-marš i country & western / bluegrass glazbe. Rezultati istraživanja ukazuju kako je najpoželjniji glazbeni stil pop, potom su i pet drugih generičkih stilova stekli ocjene preferencija koje bi ih kvalificirale kao kritične konkurente. Provedena je istraživačka faktorska analiza odgovora na preferencije i dobivena su i protumačena četiri čimbenika u kosom rješenju. U ovom istraživanju rock glazba nije potvrđena kao najpoželjniji stil. Lako slušana pop glazba bila je najpoželjnija, dok su ragtime, dixieland, band-marš i country & western / bluegrass stekli ocjene preferencija statistički usporedive s rock glazbom. U praktičnom i statističkom smislu ti su se stilovi kvalificirali kao kritični konkurenti.

Greer, Dorow i Randall (1974) su proveli istraživanje usmjereno na ispitivanje glazbenih preferencija učenika osnovne škole. Cilj istraživanja je bio utvrditi najviše preferiranu glazbu djece vrtićkog uzrasta u odnosu na djecu nižih i viših razreda osnovne škole. Rezultati su istraživanja pokazali da će učenici u osnovnoj školi sve više odlučiti slušati rock glazbu u odnosu na ostalu glazbu. U istraživanju nije utvrđena razlika u preferencijama između djece vrtićkog uzrasta u odnosu na učenike prvih razreda osnovne škole, dok je kod viših razreda utvrđena prevladavajuća prednost prema rock glazbi. U rezultatima istraživanja uočeno je da vrijeme između trećeg i četvrtog razreda osnovne škole predstavlja ključno vrijeme u pogledu formiranja glazbenog ukusa.

Razlike u preferencijama su prilikom istraživanja bile velike, dosljedne u smjeru i kompatibilne s općim sociološkim teorijama koje se tiču kulturne uvjetovanosti. Parente (1976) je koristeći Stroopov test napravio istraživanje s ciljem utvrđivanja utjecaja glasne reprodukcije glazbe na stvaranje glazbenih preferencija i stvaranje glazbenog ukusa. Rezultati istraživanja su pokazali značajne razlike uočene među skupinama u smislu najpoželjnije glazbe, najmanje preferirane glazbe i tihe glazbe. Istraživanje je provedeno na skupini od 10 ispitanika na kojoj je testiran utjecaj glazbe od glasne i poželjne do tihe glazbe. Rezultati istraživanja pokazali su da glasna glazba nije više ometajuća nego tiha glazba što dovodi do zaključka da u glazbenom smislu glasna glazba ne znači buku koja bi smetala osobama koje bi takvu glazbu eliminirali zbog toga, odnosno da glasnoća glazbe koja se sluša ne utječe na stvaranje glazbenih preferencija i stvaranje glazbenog ukusa.

Boyle, Hosterman i Ramsey (1981) su osamdesetih proveli istraživanje o glazbenim preferencijama učenika petog, sedmog, devetog, jedanaestog razreda i studenata na fakultetima. Njihovi rezultati istraživanja su pokazali da su karakteristike poput melodija, raspoloženja, ritma i stihova tj. tekstova najvažniji prilikom odabira preferiranog glazbenog žanra. U istraživanju se pokazalo i da su sociokulturne varijable općenito manje važne prilikom tog odabira među ispitanicima. Rezultati istraživanja su pokazali da su u pogledu preferiranog stila, učenici petog, sedmog i devetog razreda uvrstili nekoliko "disko" melodija u kategoriju preferiranog glazbenog stila, dok takav rezultat nije utvrđen među učenicima 11. razreda i studentima. Mlađi su učenici (peti, sedmi i deveti razred) imali veću tendenciju odgovoriti na pitanja o njihovom preferiranom glazbenom izboru, dok je kod učenika 11. razreda i studenata bila veća tendencija u navođenju raznolikosti omiljenih pjesama, većinom sporijeg tempa. Pored toga, rezultati su tada generalno sugerirali popularnost u to doba aktualnog country-rock zvuka kao i široko prihvaćanje onoga što je kolijevka country glazbe, Nashville, tada producirala.

Peery i Peery (1986) su proveli istraživanje s ciljem utvrđivanja glazbenih sklonosti djece predškolske dobi u longitudinalnoj studiji kratkog dometa koja uključuje eksperimentalni dizajn prije i poslije testiranja. Istraživanje se provodilo na uzorku od 45 djece u prosječnoj dobi od 4 godine. Za potrebe istraživanja ocjenjivano je šest klasičnih i dva popularna djela. Svi ispitanici su pokazali naklonost prema svim glazbenim djelima tijekom predtesta. Tijekom 10 mjeseci koji su

protekli prije i poslije provedenog testiranja ispitanika, jedna skupina ispitanika pohađala je tjedne sate od 45 minuta tijekom kojih su slušali klasičnu glazbu, pjevali klasične teme, svirali mjuzikl i igre, naučili imena i zvukove instrumenata orkestra, i sl., dok druga skupina nije pohađala takve sate. Rezultati istraživanja pokazuju da je prva skupina, nakon provedenih sati glazbene nastave preferirala klasične odabire znatno više od druge skupine, kod koje je uočen pad preferencija prema klasičnim glazbenim djelima tijekom intervala od 10 mjeseci. Prva je skupina pokazivala naklonost klasičnim djelima korištenim u istraživanju, kako u fazi preliminarnog ispitivanja, tako i u završnoj fazi istraživanja. Stoga se pretpostavlja hipoteza da ponavljanje, modeliranje i glazbena nastava mogu utjecati na glazbenu preferenciju.

Mornhinweg (1992) je početkom devedesetih proveo istraživanje koje je za cilj imalo utvrditi utjecaj glazbe na otpuštanje stresa kod ljudi. U istraživanju su ispitivani utjecaji klasične glazbe, New Age glazbe i popularne glazbe na otpuštanje stresa kod ljudi. U istraživanju je sudjelovalo 58 ispitanika, od čega je bilo 49 žena i 9 muškaraca u dobi od 22-46 godina. Rezultati istraživanja su pokazali da su se otkucaji srca ispitanika prilikom slušanja klasične glazbe i New Age glazbe smanjili, što pretpostavlja smirenje organizma u odnosu na otkucaje srca ispitanika nakon slušanja popularne glazbe gdje su bili za nešto viši nego prije slušanja. Stoga, istraživanje pokazuje da klasična glazba i čak New Age glazba imaju pozitivan utjecaj na ljude i pomažu pri otpuštanju stresa, dok popularna glazba nema takav učinak.

Montgomery (1996) je proveo istraživanje s ciljem ispitivanja utjecaja glazbenog tempa na djecu od vrtićkog uzrasta do 8. razreda osnovne škole. Dob i spol slušatelja dodatne su varijable uzete u obzir. U istraživanju je sudjelovalo 996 ispitanika koji su naveli mišljenja u obliku pisanih obrazaca davanjem odgovora tijekom slušanja 15 ulomaka orkestralne glazbe iz ranog doba romantične opere. Dva umjerena i tri brza glazbena primjera dobili su najviše ocjene. Korelacija Spearmanova ranga je na pozitivan način ukazala na značajan odnos između tempa i preferencija. Friedmanove analize otkrile su značajne razlike u prosjeku ocjena preferencija za glazbu različitog tempa kod učenika od 3. do 8. razreda. Dob slušatelja također je naznačena kao snažan utjecaj na ukupne ocjene preferencija, a najmlađa djeca uglavnom daju najviše ocjene. Rezultati istraživanja pokazuju da glazbeni tempo i dob utječu na glazbene preferencije. Montgomery je sredinom devedesetih već upozoravao kako se treba proširiti znanje o utjecaju tempa na modificiranje

glazbenih preferencija. Takvi podatci bi struci mogli pružiti mnoštvo važnih informacija korisnih za osmišljavanje kurikuluma koji bi djeci mogli pomoći da steknu razumijevanje za raznolikost glazbenih stilova.

Kako DeNora (2000) ističe, odabir energične glazbe tijekom vježbanja jedan je od primjera kako ljudi svjesno koriste glazbu za određene ciljeve. Ono što je DeNora (2003) također istaknula kao vrlo problematično je činjenica da glazba s ponavljajućim bubnjevima i tekstovima koji potiču slušatelje isključivo na ples može dovesti do bezumnosti što otvara vrata glazbi kojom se može upravljati ljudima.

Baker i Bor (2008) su napravili veliko istraživanje o utjecaju glazbe na mentalno zdravlje kod mladih osoba. Naime, nakon dvostrukog samoubojstva dviju tinejdžerica 2007. godine, mediji su povezali teme „emo“ glazbe i mentalno stanje djevojčica, ali nije samo „emo“ glazba bila predmetom medijskog ispitivanja. Rap glazba, country i heavy metal također su medijski bili predstavljeni krivcima za asocijalnost u ponašanju, uključujući nasilje, krađu, promiskuitet i uporabu droga. Tada se pojavilo vrlo važno pitanje koje je zahtijevalo istraživanje s bitnim ciljem - utječe li glazba i određeni tekst glazbe na ponašanje određene osobe koja se s tim poistovjeti ili preferirana glazba predstavlja već postojeće tendencije ponašanja kod pojedinca. Provedeno istraživanje pronašlo je vezu između različitih žanrova glazbe i asocijalnih ponašanja, ranjivosti povezane sa samoubojstvom i uporabe droga. Međutim, rezultati istraživanja odbacuju da je glazba uzročni čimbenik takvih ponašanja i sugeriraju da glazbena preferencija više ukazuje na emocionalnu ranjivost. Istraživanje u ograničenom broju pokazuje korelaciju između glazbene sklonosti i mentalnog zdravlja. Potrebno je više istraživanja kako bi se utvrdilo jesu li glazbene preferencije kod mladih osoba s dijagnosticiranim problemima mentalnog zdravlja povezane zaista s tim i razlikuju li se uočeni mentalni problemi i problematična ponašanja kod opće populacije istih godina adolescencije, nevezano za glazbene preferencije.

Delsing i sur. (2008) su proveli istraživanje s ciljem ispitivanja strukture glazbenih preferencija nizozemskih adolescenata, stabilnost glazbenih preferencija i odnosa između karakteristika osobnosti Goldbergovih modela pet faktora i (promjena) glazbenih preferencija. U istraživanju je sudjelovalo 2334 adolescenta u dobi od 12 do 19 godina. Rezultati istraživanja pokazuju četiri

jasno razumljive dimenzije sklonosti prema glazbi: rock, elit, urbana i pop / ples. Tisuću i četrdeset i četiri nasumce odabrana adolescenta za potrebe istraživanja ispunila su upitnike o glazbenim preferencijama i osobnosti u obliku tri provedena testiranja. Nakon analize dobivenih rezultata utvrđeno je da su glazbene preferencije bile dosljedno povezane s osobinama ličnosti. Također je utvrđeno da adolescenti s vremenom pokazuju sve jače sklonosti prema urbanoj glazbi, što se djelomično može objasniti sve većom popularnošću ove glazbene kategorije u doba provođenja istraživanja. Smatrali su da to nije rezultat dobiven kao posljedica dobi ispitanika jer nije bilo povezanosti između dobi i sklonosti prema urbanoj glazbi.

Millar (2008) je proveo istraživanje temeljeno na upitniku s ciljem istraživanja različitih trendova u glazbenim preferencijama i stilovima vrednovanja. Istraživanje je provedeno na uzorku od 100 odraslih žena i muškaraca. Cilj ovog istraživanja bio je istražiti rodne razlike u sklonostima umjetnika uspostavljanjem popisa sudionika omiljenih umjetnika, a rezultat je sadržavao nejednak omjer muškaraca i žena. U skladu sa širokim spektrom istraživanja o spolno pristranim procjenama prema spolu, rodna je pristranost bila jača kod većine muškaraca. Uočene razlike u broju umjetnika koje većina mladih muškaraca i žena sluša i vremenu slušanja zanimljive su u svjetlu istraživanja koja sugeriraju da između 12. i 18. godine adolescenti u razvijenim zemljama slušaju preko 10 000 sati glazbe, a adolescenti slušanje glazbe najčešće prepoznaju kao svoju svjesno korištenu strategiju rješavanja stresa. Ostala otkrića odražavaju važnost glazbe u osobnom i društvenom životu adolescenata i mladih odraslih ljudi, s obzirom na njihov razvoj, identitet, stavove i težnje, te kao sredstvo emocionalne regulacije i izraza. Rezultati istraživanja pokazuju da, što je najvažnije, mladi odrasli muškarci i žene različito ispunjavaju svojih 10 000 sati slušanja glazbe, a glavna razlika je u spolu glazbenika koje preferiraju. Ta činjenica dodaje spol na popis potencijalnih orijentira u području glazbenih preferencija što upućuje na to da daljnja proučavanja glazbenih preferencija moraju uzeti u obzir spol oba aktera - slušatelja i izvođača.

Lamont i Webb (2010) smatrale su kako se u rastućem polju glazbenih preferencija trenutno malo zna o konceptu omiljenog glazbenog djela i onome što na to utječe. Sukladno tome, provele su istraživanje s ciljem koje je bilo usmjereno na pitanje je li omiljeno glazbeno djelo jedanko određeno u kratkom i dužem vremenskom periodu. U istraživanju su kombinirane metode dnevnika i intervjua kako bi se otkrilo što omiljeno znači, koliko je stabilno i koji čimbenici utječu na razvoj

glazbenog favorita. Istraživanje je provedeno na uzorku od 9 studenata preddiplomskog studija koji su sudjelovali u jednomjesečnom istraživanju putem dnevnika, koje je potkrijepljeno naknadno provedenim intervjuima. Rezultati istraživanja pokazuju da su glazbeni favoriti podložni brzim promjenama i uvelike ovise o kontekstu. Slušatelji prve skupine ispitanika „svrake“ prikupili su velik broj relativno privremenih favorita, dok su slušatelji druge skupine ispitanika „vjeverice“ imali na izbor veliki katalog glazbe koju su mogli odabrati. Dugoročni favoriti razlikovali su se od dnevnih, jer su bili povezani s intenzivnim emocionalnim događajima u životu slušatelja. Ovo istraživanje otkrilo je više o motivacijama slušatelja i osobnim razlozima za povezivanje sa svojom omiljenom glazbom. Potrebna su buduća istraživanja s većim uzorcima za utvrđivanje složenosti razvijanja glazbenih preferencija tijekom vremena i bavljenja glazbom u svakodnevnom životu. Ovo istraživanje pokazalo je da je koncept omiljene glazbe složen, fleksibilan i da ga često određuje niz različitih čimbenika koji djeluju u kombinaciji. Kratkoročne preferencije na dnevnoj i tjednoj osnovi čini se da odražavaju navike slušanja koje mogu ili ne moraju odgovarati dugoročnim preferencijama. Vezano za dugoročne preferencije pokazalo se da su pod snažnim utjecajem pozitivnih emocionalnih i osobnih životnih okolnosti.

Jasno je da su potrebne dodatne studije i istraživanja kako bi se pokušalo doskočiti razumijevanju i određenju omiljene glazbe, onoga što utječe na taj odabir i mijenjanje omiljene glazbe sukladno životnih okolnostima. Ponovno se može povući poveznica s utjecajem glazbe na emotivno i psihološko stanje čovjeka, sukladno raspoloženju i trenutnim okolnostima koje određuju osobnost čovjeka u tom trenutku. Nerijetko je čovjek suočen s velikim gubitkom u životu i razvijanju negativnih i tužnih emocija sklon slušanju glazbe u kojoj pronalazi poveznicu s osobnim problemima i potrebama koje u tom trenutku ima, dok s druge strane ljudi su skloni slušanju potpuno drugačije vrste glazbe kada su u tom trenutku života obuzeti srećom i ispunjenošću. Kroz takav životni period zasigurno se mijenjao i koncept omiljene glazbe kod pojedinaca, a dodatna istraživanja su potrebna kako bi se o tom fenomenu saznalo više.

Boer i sur. (2011) proveli su istraživanje s ciljem utvrđivanja povezanosti glazbene preferencije i stvaranja društvenih veza među ljudima. Za potrebe istraživanja razvijen je procesni model u kojem glazbene preferencije kao vrijednosno izražajni stavovi stvaraju društvene veze putem prenesene

vrijednosne sličnosti. Model glazbene veze povezuje dvije struje istraživanja i to glazbene preferencije kao pokazatelji sličnosti u vrijednosnim orijentacijama i sličnost u vrijednosti usmjerenja koja vode socijalnoj privlačnosti. Dva laboratorijska pokusa i jedno dijadno terensko istraživanje pokazali su da glazba može stvoriti određene međuljudske veze među mladima jer glazbene preferencije mogu biti znakovi slične ili različite vrijednosne orijentacije sa sličnostima u vrijednostima koje doprinose socijalnoj privlačnosti. Ono što je također rezultat istraživanja je činjenica da nije dokazano da će zajednički glazbeni stilovi dovesti i do stvaranja sličnosti u osnovnim osobinama ličnosti. Ovakvi rezultati su vrlo bitni jer objašnjavaju postupak društvenog povezivanja putem zajedničkih glazbenih preferencija te pružaju teoretski okvir za glazbeno povezivanje putem vrijednosne sličnosti. Ovakvi rezultati pokazuju kako zajednički stavovi mogu poticati međuljudske veze među mladima davanjem nagovještaja o zajedničkim vrijednostima. Pokazana je vrijednost izražavanja kroz glazbu koja će vjerojatno dovesti do društvene povezanosti, ali ne i sličnosti u osnovnim osobinama ličnosti. Vrijednosti su društvena uvjerenja koja se odnose na motivacije pojedinca u socijalnom kontekstu i stječu se kroz procese socijalizacije. Glazba ima prosocijalnu funkciju, a to može dobro objasniti i zašto je glazba toliko važna u životu ljudi. Glazba pomaže ljudima da se međusobno povežu i nauče više jedni o drugima.

Dunn, De Ruyter i Bouwhuis (2011) smatraju kako su se sva prethodna istraživanja koja su se ticala osobnosti i glazbenih preferencija temeljila na žanrovskim oznakama, što kako smatraju, predstavlja ograničenje u istraživanju. Stoga su proveli prošireno istraživanje s ciljem utvrđivanja odnosa između osobnosti i glazbenih preferencija koje uključuje izravno mjerenje ponašanja ispitanika tijekom slušanja glazbe. Istraživanje je bilo usmjereno mjerenju osobnosti sudionika te je sadržavalo izvještaj o glazbenim preferencijama i njihovom ponašanju prilikom slušanja, koje se pratilo tijekom slušanja glazbe. Istraživanje se provodilo u vremenskom periodu od tri mjeseca. Rezultati istraživanja su pokazali da su upisane glazbene preferencije od strane ispitanika bile zaista povezane s ponašanjem prilikom slušanja i ukazivali su na snažne pozitivne odnose između neurotizma i preferencija prema klasičnoj glazbi. Rezultati također ukazuju na probleme vezane za korištenja žanrovskih oznaka prilikom mjerenja glazbenih preferencija, kako su na početku istraživanja i tvrdili. Rezultati istraživanja dodatno pokazuju na to da su prijavljene glazbene preferencije uglavnom vezane za ponašanje prilikom slušanja istih žanrova. Ipak, također se tvrdi da korištenje žanra za kategorizaciju glazbenih preferencija predstavlja određena ograničenja.

Konkretno, evoluirajuća i dvosmislena priroda žanrovskog predstavljanja otežava pronalaženje dugotrajnih odnosa između glazbenih preferencija i osobnosti koje pružaju snažni rezultati u različitim kulturama. Stoga se uključivanjem obje mjere, prijavljene glazbene preferencije i ponašanje prilikom slušanja glazbe, dovodi korak bliže boljem razumijevanju snažnih odnosa između glazbenih preferencija i osobnosti. Autori zaključuju da je glazba sastavni dio svakodnevnog života pojedinaca i da će razotkrivanje odnosa između osobnosti i glazbenih preferencija neizbježno pružiti praktične i relevantne informacije o tome što nas čini onim što jesmo.

Iako se o glazbenim preferencijama zna mnogo toga, još uvijek ih je teško objasniti i predvidjeti. U današnje vrijeme postoji velik broj istraživanja koja se bave povezanošću različitih glazbeno-izražajnih sastavnica, poput tempa, dinamike, ritma, izvođača, ugođaja i melodije, s glazbenim preferencijama sudionika (Dobrota i Mikelić, 2012).

Dobrota i Ercegovac (2014) su istraživale povezanost i odnos između glazbenih preferencija i glazbenog obrazovanja, karakteristika glazbe i osobina ličnosti. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos između glazbenog obrazovanja i glazbene preferencije za različit tempo i tonalitet te istražiti što osobine ličnosti pet faktorskog modela doprinose objašnjenju individualne razlike u glazbenim preferencijama. Istraživanje je obuhvatilo 202 studenata Sveučilišta u Splitu koji su odabrani na temelju njihovog glazbenog obrazovanja. U istraživanju je korišten glazbeni kompaktni disk koji sadrži 16 glazbenih ulomaka, upitnik za ispitivanje glazbenih preferencija i upitnik za osobine ličnosti. Rezultati su potvrdili značajne učinke glazbenog obrazovanja i glazbenih karakteristika na glazbene preferencije. Sudionici s najvišim stupnjem glazbenog obrazovanja uživali su u svim glazbenim primjerima, bez obzira na glazbene karakteristike, dok su drugi sudionici uživali u glazbi koja je u duru i koja ima brz tempo. Glazbeno obrazovanje bilo je važan prediktor u objašnjavanju glazbene preferencije za glazbu u duru i u brzom tempu, dok su otvorenost i iskustvo bili značajni u predviđanju preferencija za molsku glazbu u polaganom tempu. Rezultati provedenog istraživanja su pokazali da postoji značajna povezanost između ekstraverzije, savjesnosti, ugodnosti i preferencije durske glazbe brzog tempa. Naznačajnu povezanost ekstraverzije i preferencija brze durske glazbe ukazala su i prijašnja istraživanja u kojima je utvrđena povezanost između te osobine ličnosti i energično-ritmičnih i veselo-konvencionalnih

glazbenih izričaja. Objašnjenje je moguće pronaći u stalnoj niskoj kortikalnoj pobuđenosti ekstraverata koji stoga preferiraju glazbu koju karakterizira visoka pobudljivost kao što je durska glazba brzog tempa. Rezultati ovog istraživanja potvrdili su značajan efekt glazbenog obrazovanja i osobina ličnosti na formiranje glazbenih preferencija.

U posljednja dva desetljeća znanstvenici su sugerirali da i funkcije glazbe treba razmotriti kada se tumače glazbene preferencije. Poznato je da su stupanj funkcionalnosti i snaga glazbene preferencije u korelaciji. Međutim, kako korelacija nije jednaka uzročno-posljedičnoj vezi, Schäfer i sur. (2015) su proveli istraživanje s ciljem utvrđivanja određuje li stupanj funkcionalnosti stvarno snagu glazbene preferencije, a potencijal glazbe za poticanje socijalne povezanosti odabran je kao jedan od najosnovnijih funkcija glazbe. Sudionici su naznačili svoj najdraži glazbeni stil i omiljeno glazbeno djelo koje su smatrali sposobnim da stvori jaku društvenu vezu među pristašama tog stila te su od njih tražili da na temelju tog djela ocijene koliko bi željeli upoznati osobu koja je imenovala taj komad i njihov stupanj srodnosti s tom osobom. Nakon provedene analize takvog istraživanja dobiveni su rezultati koji su sugerirali da je stupanj glazbene funkcionalnosti u svakodnevnom životu bitna odrednica glazbenih preferencija.

Kako navode Till i sur. (2015) posljednjih godina postavlja se pitanje povezanosti samoubojstava s glazbenim preferencijama. Stoga su proveli istraživanje u kojem je sudjelovalo 943 ispitanika kojima su predstavili 50 unaprijed odabranih pjesama uključujući 25 pjesama povezanih sa samoubojstvom. Preferencije za tužnu glazbu povezane su s visokim psihotizmom, a zaljubljenost u glazbene žanrove s pretežno radosnim sadržajima bila je povezana s niskim psihotizmom. Glazbene preferencije djelomično se odražavaju u čimbenicima rizika od samoubojstva, ali uživanje u pjesmama o samoubojstvu negativno je povezano s čimbenicima rizika od samoubojstva, što može ukazivati na psihološki obrambeni mehanizam od samoubilačkih impulsa. Ovo istraživanje je jedno od najvećih istraživanja koje je analiziralo povezanost između glazbenih preferencija i čimbenika rizika od samoubojstva. Pojedinci koji favoriziraju glazbene žanrove obično povezane s tužnim temama su imali viši psihotizam, koji se smatra pokazateljem samoubilačkog ponašanja. Preferencija ovih žanrova može utjecati na psihološko stanje primatelja održavanjem ili povećanjem sklonosti ka samoubojstvu. Međutim, uživanje u glazbi s temama samoubojstava negativno je povezano s beznađem i pozitivno povezano sa životnim zadovoljstvom, što može ukazivati na psihološki obrambeni mehanizam. Istraživanje motiva za konzumaciju i

tužne i radosne glazbe te obrade različitih vrsta glazbe i njezin utjecaj na ugrožene pojedince, trebali bi biti u fokusu budućih istraživanja samoubojstava.

Stefano i sur. (2016) su uveli novu metodu za ispitivanje zvučnih preferencija kod djece u kojoj polaznici aktivno stvaraju podražaje tijekom eksperimentalne sesije. Ispitivanje se sastojalo od glazbenog aparata koji emitira različite zvukove. Uređaj je bio programiran da emitira konsonantne i disonantne harmonijske intervale. Istraživanje je provedeno na 22 sudionika u dobi od 19 do 40 mjeseci života. Rezultati istraživanja su pokazali da glasno emitiranje zvuka potiče manipulaciju igračkama te da ispitani sudionici razlikuju dvije vrste zvukova, pokazujući sklonost konsonantnim zvukovima u odnosu na disonantne. Ova metoda bi se mogla koristiti za proučavanje širokog raspona zvučnih kvaliteta kod mladih slušatelja, poput ritma ili tona. Rezultati ovog istraživanja uglavnom su u skladu s prethodnim saznanjima i literaturama o percepciji konsonance i disonance, utemeljenima na metodama vizualne pozornosti, koja sugerira da se sadašnji zadatak može smatrati valjanom alternativnom mjerom perceptivne diskriminacije i sklonosti u dojenačkoj dobi. Što točno motivira sklonost još uvijek je nejasno i pitanje je kojim se ne bavi ovo istraživanje. Zapravo, različiti razlozi mogu navesti djecu da proizvode više konsonantnih podražaja od disonantnih podražaja, uključujući estetsku sklonost, novost, poznavanje, zanimanje i znatiželju. Upravo ta činjenica ukazuje potrebu za dodatna istraživanja o različitim aspektima konsonantnosti (npr. intervale i melodije).

Kada se radi o popularnoj glazbi, Donze (2016) je provela istraživanje u kojem je postavila pitanje usredotočujući se na rod i popularnu kulturu s ciljem utvrđivanja slažu li se ili ne slažu producenti i slušatelji popularne glazbe s vrstama umjetničkih prezentacija koje se prikazuju, odnosno, jesu li želje slušatelja ujednačene s onim što im se plasira. Autorica smatra da nisu, posebno kada se radi o ženskom spolu slušateljica glazbe i ženama umjetnicama. U istraživanju je istaknuto kako producenti popularne glazbe s druge strane navode kako oni ne prisiljavaju javnost ili slušatelje da vole takvu glazbu već jednostavno daju potrošačima ono što žele. Prema proizvodnoj perspektivi kulture, zahtjevi produkcije i težnja za tržišnim udjelom uzurpiraju usmjerenje slušatelja, koji uključuje prenaplaćavanje rodni stereotipa koji su manje popularni kod potrošača. Rasprava uključuje prijedloge zašto se neki rodni obrasci pojavljuju u popularnosti kulture i popularnoj glazbi. Glazba je jedan od najmoćnijih alata koji adolescenti koriste za izgradnju osjećaja za sebe.

Bezumnna konzumacija stereotipnog umjetničkog identiteta slušatelja angažiranih na tako važnom poslu razlog je za zabrinutost. Takva produkcija glazbe sugerira da će postojati razlike između etiketa koje umjetnici odluče promovirati i onih koje slušatelji zapravo žele čuti. Produkcija unosi jaz između promotora i slušatelja jer promotori su se usredotočili na tržišni udio, dobit i rekombinantne vrste koje više podsjećaju na prethodne prodavače platine nego novije i kreativnije glazbeno djelo koje slušatelji više favoriziraju. Fokus na platinum prodaji znači promicanje žanrovskih umjetnika koji mogu privući najveće moguće publike koja troši što znači da se etikete oslanjaju na lako prepoznatljive i stereotipne tipove osoba. Kulturno institucionalizirani seksizam također objašnjava razlike u sklonostima slušatelja istog spola. Rezultati istraživanja također pokazuju kako muški slušatelji koriste glazbu za povlačenje granica između sebe i drugih, dok su slušateljice sklonije glazbi koja predstavlja i ogleda samopouzdanje, ljutnju i inteligentne umjetnice koje prkose društvenoj i rodnoj konvenciji.

Gürgen (2016) je proveo istraživanje s ciljem ispitivanja veze između glazbenih preferencija, žanrovske identifikacije i učestalosti slušanja glazbenih žanrova. Osim toga, dio istraživanja odnosio se na ispitivanje utjecaja glazbene edukacije djece i njihovog spola na vrstu glazbe koju slušaju. Rezultati istraživanja su ukazivali da glazbena preferencija učenika, učestalost slušanja glazbenih žanrova i njihova razina točnosti žanrovske identifikacije pokazuju značajne razlike prema spolu i glazbenoj edukaciji. Studenti glazbe više su favorizirali rock i metal glazbu, dok studenti koji ne studiraju glazbu preferiraju isječke tradicionalne turske umjetničke glazbe i reggaea. Nadalje, rezultati su također sugerirali da su studentice više voljele jazz, latino, reggae i zapadnjačku glazbu, a da su studenti više favorizirali odlomke rock i metal glazbe. Kao rezultat korelacije metodom analize utvrđena je statistički značajna veza između glazbenih preferencija učenika i učestalosti slušanja glazbe. Najveći broj istraživanja glazbenih preferencija bavi se tempom. Nešto manji broj istraživanja bavi se dinamikom, utjecajem izvođačkog medija, poznatosti glazbe te glazbenim stilovima (Dobrota i Sabljčić, 2017).

Iako su prethodna istraživanja uspostavila odnos između opaženih roditeljskih glazbenih stilova i dječjeg devijantnog ponašanja, veze između tih ponašanja i naklonosti intenzivnoj i buntovnoj glazbi, Warrener, Krause i Northniti (2018) proveli su istraživanje koje je za cilj imalo ispitati povezanost između percepcije roditeljskih stilova u glazbi i dječje naklonosti prema različitim

glazbenim stilovima. Dok su prethodna istraživanja razmatrala glazbeni ukus promatranjem malog broja pojedinačnih varijabli njihovo istraživanje koristilo je korelacijski dizajn presjeka kako bi istražilo jesu li roditeljski stilovi, osobine ličnosti, traženje senzacija, dob i spol povezani s interesom za različite glazbene stilove. Rezultati istraživanja su pokazali da postoji veza između pet od šest varijabli roditeljskog stila i razmatranih glazbenih stilova u odnosu na dječju naklonost prema različitim glazbenim stilovima. To ukazuje na povezanost različitih roditeljskih stilova i glazbenih ukusa, a priroda tog rezultata se širi daleko više od onih koje se tiču buntovne glazbe koji su identificirani prethodnim istraživanjima.

Škojo (2016) provela je istraživanje s ciljem ispitivanja glazbenih preferencija učenika u svrhu aktualizacije potrebe uvrštavanja glazbe u izvannastavne aktivnosti strukovnih srednjih škola. Istraživanje je provedeno na uzorku od 621 učenika (295 mladića i 326 djevojaka) šestih i osmih razreda osječkih osnovnih škola te prvih, drugih i četvrtih razreda srednjih škola. Rezultati istraživanja su pokazali da najveći broj ispitanika osnovnih škola opredijelio se za turbofolk glazbu. Odmah potom uslijedila je pop glazba, zabavna i rock glazba. Kada se radi o srednjim školama, rezultati su pokazali da se kompetencije učenika strukovnih škola ne razlikuju puno u odnosu na učenike osnovnih škola, dok učenici gimnazija preferiraju prvenstveno pop glazbu, zabavnu i rock, ali i umjetničku glazbu. Učenici srednjih strukovnih škola su umjetničku glazbu stavili na posljednje mjesto u izboru. Iz rezultata istraživanja može se zaključiti kako učenici koji pohađaju gimnaziju značajno više preferiraju umjetničku glazbu od učenika koji pohađaju strukovnu školu. U izvannastavnim aktivnostima pružena je, prema mišljenju Škojo, jedinstvena mogućnost suradničkim i partnerskim odnosom djelovati na umjetnički rast i razvoj učenika. Kvalitetno osmišljene izvannastavne aktivnosti pozitivno bi utjecale na kvalitetno usmjeravanje glazbenih preferencija i povratak kulture slušanja umjetničkih djela.

Škojo i Sesar (2018) proveli su istraživanje glazbenih preferencija primjenom skale procjene za ispitivanje preferencija odabranih glazbenih ulomaka klasične glazbe i glazbe svijeta. Istraživanje je provedeno na uzorku od 342 učenika ($\bar{X}$ = 160; M = 176) četvrtoga, petoga, šestoga, sedmoga i osmoga razreda osnovne škole. Za potrebe istraživanja korišten je glazbeni nosač zvuka s 9 glazbenih ulomaka klasične glazbe i 9 glazbenih ulomaka glazbi svijeta. Odabir glazbenih primjera klasične glazbe za potrebe istraživanja usklađen je s tada trenutnim nastavnim programom iz 2006.

godine. Istraživanje je provedeno putem upitnika. Sudionici su slušali određeni glazbeni ulomak te su trebali procijeniti stupanj sviđanja pojedinoga glazbenog ulomka te istaknuti je li im glazbeni ulomak poznat od ranije ili nije. Rezultati istraživanja pokazali su da mlađi učenici u odnosu na starije pokazuju veće preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta. Rezultati istraživanja također ukazuju na otvorenost mladih ljudi prema glazbenim primjerima različitih glazba svijeta što dovodi do zaključka kako danas, u društvu koje je svakim danom kulturno sve raznolikije i bogatije, vidljiva velika potreba za implementacijom kulturno različitijih nastavnih sadržaja, kao i sustavnim obogaćivanjem kurikuluma glazbene nastave brojnim sadržajima različitih glazbenih tradicija svjetskih kultura.

4. ULOGA GLAZBENE NASTAVE U KREIRANJU GLAZBENIH PREFERENCIJA

Prema Rojku (2012) cilj odgoja određuje društvo sa svojom ideologijom. Potencijalnim ciljevima smatra sva određenja koja ne proizlaze iz glazbe kao struke, već su predmetu zadana izvana, odnosno od društva. Rojko (2012) navodi kako su “jasan cilj i jasno definirani zadaci prva pretpostavka uspješnoga rada u nekom nastavnom predmetu, a da glazbeno-metodička literatura i nastavni programi pokazuju kako ta pretpostavka u glazbenoj nastavi u osnovnoj školi nije ostvarena”. Takvo mišljenje temeljio je na činjenici da “formulacije ciljeva i zadataka često ne zadovoljavaju ni teorijsko-pedagoške, ni logičke ni sadržajne kriterije, postajući tako deklarativnim frazama, trivijalnostima pa i besmislenostima” (Rojko, 2012:26).

Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu ciljevi i zadaci odgoja i obrazovanja su sljedeći:

- “osigurati sustavan način učenja o svijetu, prirodi, društvu, ljudskim dostignućima, o drugima i sebi,
- poticati i kontinuirano unaprjeđivati intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni, duhovni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima,
- stvoriti mogućnosti da svako dijete uči i bude uspješno,
- osposobiti učenike za učenje, naučiti ih kako učiti i pomoći im u učenju,
- pripremiti učenike za mogućnosti i iskušenja koja ih čekaju u životu,
- poučiti učenike vrijednostima dostojnih čovjeka” (Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006:10).

Prema Odluci o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 7/2019-151) odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost su sljedeći:

- „omogućiti društveno-emocionalni razvoj svih učenika, uključujući darovite i učenike s teškoćama
- poticati razvoj glazbenih sposobnosti svih učenika u skladu s individualnim sposobnostima pojedinca

- potaknuti učenike na aktivno bavljenje glazbom i sudjelovanje u kulturnom životu zajednice
- upoznati učenike s glazbenom umjetnošću putem kvalitetnih i reprezentativnih ostvarenja glazbe različita podrijetla te različitih stilova i vrsta
- potaknuti razvijanje glazbenoga ukusa i kritičkoga mišljenja
- potaknuti razumijevanje interdisciplinarnih karakteristika i mogućnosti glazbe
- osvijestiti vrijednosti regionalne, nacionalne i europske kulturne baštine u kontekstu svjetske kulture
- razviti kulturno razumijevanje i interkulturalne kompetencije putem izgrađivanja odnosa prema vlastitoj i otvorenog pristupa prema drugim glazbenim kulturama“ (Kurikulum nastavnog predmeta glazbena kultura za osnovne škole i glazbena umjetnost za gimnazije, točka B).

Glazbena nastava ima zapaženu ulogu u kreiranju glazbenih preferencija. Općenito se zadaci glazbene nastave mogu podijeliti u tri skupine

1. materijalni zadatci: stjecanje znanja, usvajanje činjenica i generalizacija (podaci o skladateljima, pojmovi tempa, ritma, dinamike, usvajanje određenoga broja pjesama...)
2. funkcionalni zadatci: razvijanje glazbenih, senzornih ili perceptivnih (slušnih), izražajnih, kreativnih i ostalih sposobnosti
3. odgojni zadatci: formiranje pozitivnih stavova o glazbi, stavova o glazbeno vrijednim djelima (njegovanje glazbenoga ukusa putem kontakta s vrijednom glazbom itd.) (Dobrota i Ćurković, 2006).

Slušanje kao sastavni dio glazbenih nastavnih planova i programa prvi put je uvedeno 1950. godine, no samo u obliku preporuke s obzirom da program nije navodio nikakve posebne zahtjeve. Otežavajuća okolnost je i ta što mnoge škole nisu bile opremljene adekvatnim sredstvima za reprodukciju glazbe. Tek je školske godine 2006./2007. slušanje glazbe u nastavnom programu postala središnja i obvezna aktivnost. U Kurikulumu slušanje i upoznavanje glazbe proteže se kroz sve cikluse, odnosno razrede osnovne škole. Osnovne škole općeg obrazovanja trebale bi imati veliku ulogu u formiranju glazbenog ukusa te poticanja preferencija prema kvalitetnoj glazbi, iz razloga što ih pohađaju sva djeca. Pažnja bi trebala biti usmjerena razvoju kompetencije slušanja

glazbe s obzirom da doživljaj glazbenog djela predstavlja osnovu za njegovo razumijevanje. Iz toga proizlazi da su za kreiranje glazbenih preferencija najvažniji funkcionalni i odgojni zadaci, uz naglasak na razvoj kompetencije slušanja.

Prema Rojku (1996) slušanje glazbe može biti pasivno i aktivno. Pasivno slušanje glazbe nikada ne stavlja glazbu u prvi plan, odnosno takvo slušanje glazbe je nesvjesno i javlja se kao popratna pojava svim drugim radnjama koje su prvom planu u datom trenutku. Pasivno slušanje glazbe prisutno je u svakodnevnom životu, od trgovačkih centara do radijskih postaja prilikom vožnje u automobilima. Slušni podražaj postoji bez obzira što je takvo slušanje pasivno i ono pokreće razne fiziološke procese u tijelu (Škojo, 2010). U pasivnom slušanju slušatelj se prepušta glazbi bez da obraća pozornost na glazbeno djelo, odnosno detalje istoga. Za razliku od toga, aktivno slušanje uključuje određenu dozu objektivnosti i analitike te ga ne odlikuje samo jednostavan emocionalan stav prema nekoj skladbi, tj. djelu. Aktivno se slušanje temelji na analizi i zapažanju izražajnih elemenata kao što su melodije, harmonije, boje, dinamike, ritma, tempa, glazbene forme i oblika (Škojo, 2019). Aktivnim slušanjem razvija se glazbeno pamćenje, usvajaju se djela umjetničke i narodne glazbe, čime učenici stječu iskustvo u slušnom razlikovanju zvukovnih boja. Ono uključuje slušanje sa zadacima koji su izričito glazbene prirode, a do čijeg rješenja učenici dolaze isključivo sluhom bez ikakvoga teoretiziranja i definicija (Dobrota i Ćurković, 2006).

Rojko (2012) navodi više vrsta slušanja poput osjetilnog slušanja, senzomotoričkog slušanja, emocionalnog slušanja, estetskog slušanja te imaginativnog slušanja.

Razvoj kompetencije slušanja glazbe odvija se kroz tri faze:

1. osjetno iskustvo – početna faza slušanja glazbe; ugodne reakcije na osobine
2. analogno slušanje – buđenje osjećaja i zamišljenih prizora temeljenih na zvučnim obrascima
3. analitičko slušanje – najsloženija faza slušanja glazbe gdje se pažnja preusmjerava na strukturalne elemente glazbe; uključuje i kritičku evaluaciju kvalitete djela, izvedbe i usporedbe s drugim djelima i izvedbama (Brđanović, 2014).

Razvijanje glazbenog ukusa učenika i uspostavljanje kriterija za vrednovanje glazbe jedan je od najznačajnijih ciljeva nastave glazbe na svim razinama obrazovanja. U nižim razredima osnovne

škole nastava glazbe se realizira kroz aktivnosti pjevanja, sviranja, slušanja glazbe i glazbene kreativnost dok se u predmetnoj nastavi navedenim aktivnostima dodaju glazbene igre, slušanje i upoznavanje glazbe, izvođenje glazbe i upoznavanje glazbenog pisma, slobodno, improvizirano ritmiziranje, kretanje na glazbu, ples i sviranje te rad s računalom (Dobrota i Topić, 2012). Nakon završetka osnovnog glazbenog obrazovanja učenik ne samo da treba imati formiran glazbeni ukus i glazbene preferencije, već i treba biti pripremljen za daljnje školovanje u srednjim glazbenim školama, biti upoznat sa glazbenom literaturom, znati kritički vrednovati glazbena djela, stjeći sviračke vještine na različitim glazbenim instrumentima, itd. Naravno, s obzirom da se učenici svakodnevno susreću s različitim vrstama glazbe, jasno je da će njihove glazbene preferencije biti i rezultat brojnih drugih čimbenika, a ne samo glazbene nastave, bez obzira na stupanj i kvalitetu obrazovanja.

4.1. STAVOVI UČENIKA PREMA GLAZBI I GLAZBENOJ NASTAVI

Kako navode Dobrota i Reić Ercegović (2011) glazbena nastava se prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu u nižim razredima osnovne škole u Republici Hrvatskoj temelji na četiri glazbene aktivnosti i to sviranju, pjevanju, glazbenoj kreativnosti i slušanju glazbe. Osim toga, smatraju kako glazbenu nastavu karakteriziraju dva načela i to psihološko načelo i kulturno - estetsko načelo. Prema psihološkom načelu se pretpostavlja da djeca vole glazbu i žele se zaista s njom aktivno baviti, dok prema kulturno - estetskom načelu glazbena nastava od učenika zapravo stvara kompetetnog korisnika glazbene kulture.

S ciljem ispitivanja stavova učenika prema glazbi i glazbenoj nastavi Dobrota i Reić Ercegović (2011) su provele istraživanje na uzorku od 204 učenika trećih razreda osnovne škole. U skladu s tim, izdvojile su u istraživanju ciljeve kojima su htjele ispitati imaju li učenici pozitivan stav prema Glazbenoj kulturi i glazbi općenito, ispitati imaju li učenice pozitivniji stav od učenika, odnosno unijele su u istraživanje faktor spola te imaju li učenici koji pohađaju školu-vježbaonicu pozitivniji stav prema Glazbenoj kulturi i glazbi općenito u odnosu na ostale učenike.

Rezultati su pokazali kako nisu uočene razlike u uživanju na satovima Glazbene kulture niti s obzirom na spol niti s obzirom na vrstu škole koju su sudionici pohađali. Rezultati su također

pokazali kako učenici generalno uživaju na satovima Glazbene kulture i to vjerojatno jer ih taj predmet opušta što ujedno povećava i motiviranost za bavljenje glazbenim aktivnostima. U istraživanju se kao rezultat pojavilo to da je učenicama predmet Glazbene kulture zaista jedan od važnih predmeta u školi, dok učenici ne smatraju taj predmet toliko važnim predmetom. Vrsta škole koju su pohađali nije se pokazala značajnom za procjenu važnosti Glazbene kulture kao predmeta u školi. Osim toga, uočeno je u istraživanju da učenici koji pohađaju školu-vježbaonicu pokazuju velik interes da se nastava Glazbene kulture održava dva puta tjedno umjesto jednom tjedno, dok takvu tendenciju nemaju ostali učenici. Spol i vrsta škole pokazali su se važnima kada se radi o želji za pjevanjem u zboru. Učenice u odnosu na učenike pokazuju veći interes prema pjevanju u zboru. Jednako tako učenice škole-vježbaonice u odnosu na druge učenice pokazuju znatno veći interes za pjevanje u zboru. Spol se pokazao bitnim i za procjenu želje za upisom u glazbenu školu. Učenice u odnosu na učenike pokazuju veći interes za upis u glazbenu školu što je u skladu s generalno pozitivnijim stavom učenica prema glazbenoj nastavi i glazbi općenito, a što je također rezultat istraživanja koje se provodilo. Što se vrste škole tiče, nije uočena nikakva razlika.

Ono što je važno, ovim istraživanjem potvrđeno je kako učenici i učenice imaju generalno pozitivan stav prema Glazbenoj kulturi i prema glazbi općenito, s tim da je uočen pozitivniji stav kada se radi o učenicama. Učenici koji pohađaju školu-vježbaonicu, kako rezultati istraživanja pokazuju, nemaju generalno pozitivniji stav prema Glazbenoj kulturi i glazbi od ostalih učenika, ali da su znatno uspješniji u navođenju naziva pjesama, skladbi i skladatelja čiju su glazbu upoznali tijekom glazbene nastave koju pohađaju.

4.2. POPULARNA GLAZBA

Terminom “popularna glazba” najčešće se označava vrsta glazbe koja se smatra paralelnom, komplementarnom ili čak ponekad protivnom tradicijskoj vrsti glazbe. Popularna se glazba javlja u 17. i 18. stoljeću, a svoj najveći porast dostiže krajem 19. stoljeća, a takav rast nastavlja u 20. stoljeću kada se pojavljuju prvi gramofoni, radija, *walkmana*, televizije, *CD playeri*, kazetofoni i drugi mediji. Pojava takvih medija je bila ključna da se popularna glazba distribuira diljem svijeta i postane najpopularnija. Pojavom televizije je popularna glazba postala bitan dio popularne (masovne) kulture, ponovno najviše u krugu mladih generacija. Dolaskom Interneta popularna

glazba doživljava svoj maksimum i trenutno u svijetu uživa najveću pažnju mladih generacija. Upravo tu se počinju događati veliki problemi u prodaju ploča i albuma jer sva glazba počinje biti dostupna na Internetu i platformama za reproduciranje glazbe i video spotova. Kao posljedica novijeg doba popularne glazbe dolazi do miješanja glazbenih vrsta, žanrova i podžanrova, što posljedično dovodi do stvaranja potpuno novih formi popularne glazbe (Furlong, 2013).

Budući da se po mnogo čemu razlikuje od klasične glazbe, nailazi na otpor kada se radi o umjetnicima i glazbenicima koji u društvu imaju vrlo priznati status umjetnika. Ono što navode kao nedostatak te vrste glazbe je manjak kvalitete i inventivnosti. Termin popularno s jedne strane znači nešto što je opće poznato, prihvaćeno od naroda i rasprostranjeno, dok u glazbenom smislu s druge strane znači vrlo jednostavnu strukturu koja je predviđena za široku distribuciju i velike mase. Ako je polazište prosječan slušatelj i kriteriji kojima on ocjenjuje glazbu, svakako će se naići na raznovrsne odgovore, ali ako se krene od mišljenja glazbenika i umjetnika vjerojatno će doći do ujednačenog mišljenja da popularnoj glazbi nije mjesto u glazbenom obrazovanju i edukaciji.

Dobrota i Reić Ercegovac (2016) u istraživanju preferencija učenika prema popularnoj glazbi, smatraju kako slušatelji više preferiraju brži tempo što su povezale s ekstrovertima, dok smatraju da introverti ipak ostaju vjerni glazbi s laganijim tempom. Navode kako učenici i studenti pokazuju najveće znanje o popularnoj glazbi, dok s druge strane osobe starije životne dobi najveća znanja pokazuju vezano za klasičnu glazbu, koju više preferiraju žene od muškaraca. Takav rezultat je jasan i razumljiv, jer su mladi okruženi popularnom glazbom i ona ima veliki utjecaj na aktualnu društvenu kulturu. Istraživanja pokazuju da su melodija i ritam odlučujući čimbenik kada se radi o vrednovanju popularne glazbe kod slušatelja koji nemaju glazbeno obrazovanje. Vrlo često za pop glazbu se zna reći da je popularna glazba, ali pop glazba je samo jedan dio popularne glazbe, jednako i kao jazz, soul, reggae, punk, blues, funk, house, hip hop, rock, metal, dance, techno i trance. Blues je nastao među prvima, jednako kao i jazz. Posebnu i bitnu ulogu u popularnoj glazbi ima rock glazba upravo zato jer su jedni od najpoznatijih bendova 20. stoljeća pripadali upravo tom žanru (The Beatles, Queen, Guns N' Roses, The Rolling Stones, Led Zeppelin, Metalica, AC/DC, Pink Floyd, Green Day i dr.).

Prije pojave popularne glazbe praksa je bila da pjesme tmurnijeg kataraktera budu mirnijeg tempa i u molaskom tonalitatu, dok su skladbe vedrijeg karaktera bile pokretljivijeg tempa te većinom u duraskim tonalitetima. S modernizacijom svijeta, urbanizacijom te novom tehnologijom takva je praksa postala zastarjela idolazi do toga da glazbena obilježja nemaju više takve odlike (Napier i Shamir, 2018). Prilikom analize obilježja popularne glazbe, vrlo je bitno spomenuti i osvrnuti se i na izvođačke sastave, odnosno bendove, koji također kreiraju glazbeni identitet. U popularnoj glazbi takvi su sastavi u najviše slučajeva četveročlani ili peteročlani, a takvu postavu čine bubnjar, gitarist, bas-gitarist i klavijaturist. Ukoliko nitko od njih nije glavni vokal (što najčešće nije slučaj) dodaje se peti član koji je u ulozi glavnog vokala benda. (Carter i Eiche, 1996). Mnogi sastavi zaista imaju kvalitetne glazbenike i mogu se pohvaliti vrhunskim zvukom i reprodukcijom glazbe, ali glavne kritike na račun popularne glazbe idu uglavnom u smjeru glazbenika upitne kvalitete koji su na temelju drugih aduta postali popularni među širokom publikom i masom.

Pedagogija popularne glazbe (eng. *popular music pedagogy*) podrazumijeva primjenu popularne glazbe u procesu poučavanja i učenja. Pedagogija popularne glazbe se zalaže za primjenu te vrste glazbe u odgoju i obrazovanju jer sve vrste glazbe smatra i ocjenjuje jednako vrijednima, propagira raznolikost u učenju i glazbenom obrazovanju, bavi se psihološkim, sociološkim, glazbeno-teorijskim i izvođačkim aspektima popularne glazbe te pronalazi strategije, metode i postupke primjene popularne glazbe u odgojno-obrazovnom procesu (Lebler, 2008).

Velike se rasprave vode o potrebi učenja o popularnoj glazbi u školama. S jedne strane je neizbježno spomenuti popularnu glazbu, a s druge strane se gubi vrijednost klasične glazbe i svih godina glazbenog stvaralaštva.

Rojko kao protivnik učenja o popularnoj glazbi u školi navodi sljedeće:

“popularnoj glazbi ne treba u školi poklanjati nikakvu osobitu pažnju, osim sporadično, jednostavno radi motivacije, točnije, radi „pridobivanja“ učenika, stoga što učenici tu glazbu ionako poznaju bolje od nas. To je njihova glazba. O tome ih ne treba podučavati. Temeljito sumnjam u to da raznorazna „socijaliziranja,“ „psihologiziranja,“ „kontekstualiziranja,“ koja bismo pritom (nužno) nudili, mlade uopće zanimaju. I to oni razumiju bolje od nas. Ta pseudosociologiziranja, pseudopsihologiziranja i pseudokontekstualiziranja ni najmanje ne pridonose glazbi kao glazbi, dakle, glazbenom doživljaju. (Rojko, 2012,187).

Velika većina nastavnika glazbe nije istinski upoznata sa svim obilježjima popularne glazbe te su sukladno tome razvili nezainteresiranost za tu vrstu glazbe, ali to nikako ne znači da popularna glazba nema svoju kvalitetu i ne doprinosi razvoju glazbenog ukusa i kritičkog odnosa prema glazbi, što će s vremenom doprinijeti kroz širenje svijesti o kvaliteti i prikladnosti glazbe, neovisno o stupnju njezine popularnosti.

5. EMPIRIJSKI DIO

5.1. CILJ I PROBLEM ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno s ciljem ispitivanja glazbenih preferencija učenika prema umjetničkoj glazbi i popularnoj glazbi te utjecaja poznatosti glazbenoga primjera na učeničke glazbene preferencije prema tim glazbama.

5.2. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Na temelju definiranoga cilja i problema istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Mlađi učenici u odnosu na starije učenike pokazuju veće preferencije prema umjetničkoj glazbi.

H2: Učenice u odnosu na učenike pokazuju veće preferencije prema umjetničkoj glazbi.

H3: Učenici pokazuju veće preferencije prema poznatoj glazbi u odnosu na glazbu koja im nije poznata.

H4: Stariji učenici više vremena od mlađih učenika dnevno provedu slušajući glazbu.

5.3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je empirijsko s obzirom na to da su se podatci prikupljali neposredno iz odgojno-obrazovne prakse. Istraživanje je i transversalno jer se istraživao presjek pojave u određenom trenutku. Istraživanje je primjenjeno jer će nove spoznaje poslužiti u osvještavanju razlika u glazbenim preferencijama učenika što može unaprijediti nastavni program Glazbene kulture.

Istraživanje je provedeno u Osijeku, Republika Hrvatska na uzorku od 105 učenika (M= 47; Ž= 58) četvrtih i osmih razreda osnovne škole (tablica 1). Istraživanje je provedeno u razdoblju od 3.-14. svibnja 2021. godine.

Tablica 1. Struktura uzorka sudionika (N=105)

Razred	Spol	<i>n</i>	Ukupno
Četvrti	M	29	59
	Ž	30	
Osmi	M	18	46
	Ž	28	

5.4. INSTRUMENT I POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

Za potrebe istraživanja oblikovan je upitnik koji sadrži tri dijela – u prvome dijelu nalaze se pitanja koja se odnose na obilježja učenika (razred, spol, pohađanje glazbene škole, školski uspjeh i glazbeno obrazovanje roditelja). Drugi dio upitnika čini skala procjene sviđanja i poznavanja glazbe. Zadatak je sudionika bio da nakon odslušanoga glazbenog ulomka na ljestvici Likertova tipa, zaokruživanjem brojeva od jedan do pet (1 = uopće mi se ne sviđa, 2 = ne sviđa mi se, 3 = osrednje mi se sviđa, 4 = sviđa mi se, 5 = jako mi se sviđa), procijene stupanj sviđanja pojedinoga glazbenog ulomka te da procijene je li im glazbeni ulomak poznat od ranije ili nije. U posljednjem, trećem dijelu učenici odgovorima iskazuju koju glazbu slušaju u slobodno vrijeme, koliko vremena provode slušajući glazbu i koji im je element u glazbi dominantan.

Ispitivanje je realizirano u potpunosti uz poštivanje etičkog kodeksa. Ispitanicima je objašnjena svrha provođenja istraživanja i zajamčena anonimnost. Nakon ispunjavanja prvog dijela upitnika, podacima o sociodemografskim obilježjima, ispitanicima su dane točne upute o načinu provođenja glazbenog dijela ispitivanja, pri čemu su glazbeni primjeri brojevima određeni, bez imenovanja autora, izvođača ili glazbene vrste.

U istraživanju je korišten glazbeni nosač zvuka s 8 glazbenih ulomaka. 4 glazbena ulomka popularne glazbe i 4 ulomka klasične glazbe (Tablica 2) koji je oblikovan isključivo za potrebe ovoga istraživanja.

Tablica 2. Glazbeni primjeri u zvučnom upitniku

Glazbeni stil	Glazbeni primjer
<i>Popularna glazba</i>	<i>Harry Styles: Watermelon Sugar</i> <i>Ed Sheeran: Perfect</i> <i>Queen: Don't stop me now</i> <i>Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow</i>
<i>Umjetnička glazba</i>	<i>Igor Stravinski: Žar ptica</i> <i>John Cage: Amores</i> <i>Sergej Prokofjev: Romeo i Julija (Ples vitezova)</i> <i>Bedřich Smetana: Vltava</i>

Prvi primjer korišten u svrhe istraživanja je pjesma "Watermelon Sugar" je 2020. osvojila n MTV glazbenu nagradu za najbolju pjesmu ljeta, NRJ glazbenu nagradu za video godine a 2021. iHeart Radio glazbenu nagradu za pjesmu godine i za najbolji glazbeni video. za koju je 2021. godine dobio BRIT nagradu za najbolji britanski singl i nagradu Grammy za najbolju pop solo izvedbu. Autori pejsme su Harry Styles, Mitch Rowland, Tyler Johnson i Thomas Hull, a glazbeni producent je Johnson Kid Harpoon (RollingStone, Watermelon Sugar, 2021).

Pjesma "Perfect" je prva pjesma koju je Ed Sheeran napisao za svoj treći studijski album U SAD-u, "Perfect" je debitirao na 37. mjestu u listopadu. 30. listopada 2017. "Perfect" se vinuo među 10 najboljih na glazbenoj ljestvici Billboard Hot 100, dosegaši 3. mjesto. Druga verzija singla pod nazivom "Perfect Duet" s Beyoncé je objavljena 1. prosinca 2017. Drugi duet s talijanskim pjevačem Andreom Boccelli, pod nazivom "Perfect Symphony", objavljen je 15. prosinca 2017. dok je istog mjeseca, singl u prvoj verziji dostigao vrh ljestvice Billboard Hot 100, postavši Sheeranov drugi singl na prvome mjestu u Sjedinjenim Državama. "Perfect" je bio na vrhu Hot 100 pet tjedana. Pjesma "Perfect" je završila na 7. mjestu najprodavanijih pjesama 2017. u SAD-u, s 1.340.000 prodanih primjeraka te godine i bila je najprodavanija pjesma u 2018. godini, s 1.300.000 prodanih primjeraka. Originalna verzija pjesme "Perfect" bila je na vrhu glazbenih pop ljestvica diljem svijeta. Primjerice u Austriji, Belgiji, Francuskoj, Luksemburgu, Maleziji, Nizozemskoj, Filipinima, Poljskoj, Škotskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Švicarskoj. Pjesma, potpomognuta izdanjem dueta "Perfect" dosegla je 1. mjesto u Australiji, Kanadi, Danskoj,

Njemačkoj, Irskoj, Italiji, Novom Zelandu, Švedskoj, Ujedinjenom Kraljevstvu i Sjedinjenim Državama. "Perfect" je bila 6. najprodavanija pjesma na svijetu u 2017. godini.

Pjesmu "Don't stop me now" za album "Jazz" koja je ujedno drugi primjer korišten u istraživanju. Dvanaesta pjesma na albumu, izdana je kao singl 1979. godine. Pjesma je dostigla 9. mjesto na ljestvici popularne glazbe u Ujedinjenom Kraljevstvu i 86. mjesto u Sjedinjenim Američkim Državama. Pjesma je zahvaljujući konzistentnoj prisutnosti u radio eterima i korištenjem u reklamama i televizijskim emisijama stekla dodatnu popularnost tijekom nadolazećih godina.

Četvrti primjer korišten u svrhe istraživanja je pjesma "Shallow" koja je 2019. dobila razne nagrade, od kojih su značajnije Grammy za najbolju pop izvedbu dua/grupe, Oscar za najbolju originalnu pjesmu, Zlatni globus za najbolju originalnu pjesmu, Nagrada Grammy za najbolju pjesmu napisanu za vizualne medije, MTV filmska nagrada za najbolji glazbeni trenutak i BFCA nagrada po izboru kritičara za najbolju pjesmu. Autori su Lady Gaga, Mark Ronson, Anthony Rossomando i Andrew Wyatt, a izdana je 2018. godine u sklopu glazbe za glazbeno-romantični film "A Star Is Born". Do srpnja 2021. je bila 25 najslušanija pjesma na platformi za reprodukciju glazbe Spotify.

Igor Stravinski (1882. - 1971.) je rođen u Oranienbaumu, a umro je u New Yorku. Isprva je glazba Stravinskoga bila pod velikim utjecajem njegova glavnog učitelja Rimski-Korsakova, ali čak i u njegovom prvom pravom remek-djelu "Žar ptica" (1910.), skladanoj za Djagiljevlev Ruski balet, njegovo vješto korištenje građe i ritmičnih inovacija ide mnogo dalje od svega što su skladala "Petorica". Svako sljedeće djelo dodalo je novi sastojak nacionalnoj mješavini te "Posvećenju proljeća" (1913.), jednom od najpoznatijih djela 20. stoljeća, doživjelo vrhunac. Stravinski je postigao novu razinu disonance i napustio svaki smisao trozvuka. Kasnije okreće leđa nacionalnom stilu: kad je napustio zemlju počeo je pozornost poklanjati neoklasicizmu, prilagođavajući forme iz 18. stoljeća." (Enciklopedija klasične glazbe, 2004). Djelo "Žar ptica", prvo od velika tri baleta, omogućilo mu je snažan međunarodni proboj na skladateljskom planu. U njegovom je opusu moguće izdvojiti tri velika stvaralačka razdoblja: rusko (do 1920-ih, uključujući ritualnu Svadbu i komičnu operu Mavra), neoklasicističko (do 1950-ih, zaključno s engleskom operom Život razvratnika – The Rake's Progress, 1951) te protoserijalno i serijalno razdoblje (do smrti), u kojem na slobodan način preuzima neka načela dvanaesttonske tehnike (Hrvatska enciklopedija, 2021).

John Milton Cage, mlađi (rođen 5. rujna 1912., Los Angeles, Kalifornija, SAD - umro 12. kolovoza 1992., New York, New York), američki avangardni skladatelj čiji su inventivni sastavi i neobične ideje duboko utjecali na glazbu sredine 20. stoljeća. Cage je kratko pohađao koledž Pomona, a zatim jedno vrijeme putovao Europom. Vraćajući se u Sjedinjene Države 1931. godine, studirao je glazbu kod Richarda Buhliga, Arnolda Schoenberga, Adolpha Weissa i Henryja Cowella. Cageove rane skladbe napisane su dodekafonijom, metodom njegovog učitelja Schoenberga, ali do 1939. počeo je eksperimentirati sa sve neobičnijim instrumentima poput "pripremljenog klavira" (klavir modificiran predmetima smještenim između njegovih žica kako bi stvorio udaraljke i onostrani zvučni efekti). Cage je također eksperimentirao s magnetofonima, uređajima za reprodukciju ploča i radiom u nastojanju da izađe izvan granica konvencionalne zapadnjačke glazbe i njezinih koncepata smislenog zvuka. Koncert koji je održao sa svojim ansamblom udaraljki u Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku 1943. godine označio je prvi korak u njegovom usponu kao vođe američke glazbene avangarde. "Amores" Johna Cagea djelo je u četiri stava za pripremljeni klavir i udaraljkaški trio. U prvom i posljednjem stavku klavir se pojavljuje sam (svira ga jedna osoba), dok se unutarnja dva stavka usredotočuju na tom i drvene blokove. Ovaj je komad jedan od prvih koji je napisan iz Cageove tehnike ritmičkih proporcija. Na primjer, drugi stavak sastoji se od jedinica od 10 taktova koje su podijeljene u četiri odjeljka: 3, 2, 2 i 3. Ovo je djelo povijesno važno i za udaraljke i za glazbu općenito, jer označava početke onoga što će na kraju postati Percussion Ensemble (Britannica, John Cage, 2021).

Sergej Prokofjev (1891. - 1953.) je rođen u Sontsovki u Ukrajini, a preminuo je u Moskvi. Prokofjev je u početku koristio prilično zaglušujuće orkestralne efekte u simfonijama i glazbeno-scenskim djelima, u njima se čuje intenzivno disonantan stil nerijetko blizak Stravinskovom *Posvećenju proljeća*. U kasnijim je radovima zamijenio ljutnju ironijom, disonancu s pikantnim harmonijama, a agresivan ritam s lakim melodijskim stilom koji je trijumfirao u baletu *Romeo i Julija* (1936.) (Enciklopedija klasične glazbe, 2004). "Romeo i Julija" sastoji se od tri orkestralne suite. "Ples vitezova" jedan je od dva pokreta iz "Montagues i Capulets". Zamisao je bila da "Ples vitezova" poprati konačni sudbonosni susret između dva zaraćena klana, odnosno obitelji u Shakespeareovoj romantičnoj drami, a potom prati radnju do kugle maskera Capuletova kada Julija nailazi na samog Romea. Desetke godina nakon prve premijere "Plesa vitezova" komad je sam po sebi postao vrlo prepoznatljiv i ikoničan rad (Britannica, Sergej Prokofjev, 2021).

Bedřich Smetana je češki kompozitor rođen u Lytomšylu 2.3.1824. a koji je preminuo u Pragu 12.5.1884. Kao simfoničar, Smetana u potpunosti prihvaća principe Lisztove programatske simfonijske poeme. Jedan od najpoznatijih Smetaninim djela je ciklus od šest poema, *Ma vlast*, među kojima je skladba Vltava, u kojoj opjevavava ljepote češke zemlje (Muzička enciklopedija, 1971). Napisao je jednu od prvih i još uvijek jednu od najboljih narodnih opera u 19. stoljeću *Prodana nevjesta* (1863.-1879.), cijenjenu zbog vrlo domišljatih plesova i bogate orkestracije. Jedan od najranijih znakova njegove gluhoće, glasno piskutavo zvišdukanje, ugrađeno je u njegov autobiografski gudački kvartet *Iz mojega života* (1876.)” (Enciklopedija klasične glazbe, 2004).

5.5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Glazbene preferencije učenika s obzirom na spol i dob

	Muško		Žensko		F	Stupnjevi slobode
	M	SD	M	SD		
<i>Harry Styles: Watermelon Sugar</i>	3.70	1.48	4.31	1.07	5.88*	1, 103
<i>Ed Sheeran: Perfect</i>	3.60	1.34	4.40	0.99	12.32**	1, 103
<i>Queen: Don't stop me now</i>	4.09	1.31	3.93	1.30	0.36	1, 103
<i>Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow</i>	3.45	1.48	4.24	1.21	9.06**	1, 103
<i>Igor Stravinski: Žar ptica</i>	2.85	1.45	2.64	1.34	0.60	1, 103
<i>John Cage: Amores</i>	2.40	1.42	2.34	1.20	0.05	1, 103
<i>Sergej Prokofjev: Romeo i Julija (Ples vitezova)</i>	3.00	1.43	3.24	1.36	0.77	1, 103
<i>Bedřich Smetana: Vltava</i>	2.81	1.32	3.02	1.46	0.57	1, 103

** Značajnost na razini $p \leq 0.01$

* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

Jednosmjernom analizom varijance ispitane su razlike u glazbenim preferencijama dječaka i djevojčica. Rezultati su pokazali da od svih ispitivanih skladbi – popularne i umjetničke glazbe postoje značajne razlike u preferencijama nekih skladbi popularne glazbe. Djevojčice značajno više preferiraju glazbene primjere Harry Styles: Watermelon Sugar ($F=5.88$, $p < .05$), Ed Sheeran:

Perfect ($F=12.32$, $p<.01$) i Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow ($F=9.06$, $p<.01$). Djevojčice i dječaci ne razlikuju se po svojim preferencijama s obzirom na ostale ispitivane skladbe.

	4.razred		8.razred		<i>F</i>	<i>Stupnjevi slobode</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
<i>Harry Styles: Watermelon Sugar</i>	4.66	0.77	3.24	1.41	42.85**	1, 103
<i>Ed Sheeran: Perfect</i>	4.37	0.95	3.61	1.41	11.04**	1, 103
<i>Queen: Don't stop me now</i>	4.32	1.12	3.59	1.42	8.77**	1, 103
<i>Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow</i>	4.17	1.29	3.52	1.45	5.82*	1, 103
<i>Igor Stravinski: Žar ptica</i>	3.14	1.35	2.22	1.29	12.41**	1, 103
<i>John Cage: Amores</i>	2.88	1.39	1.72	0.81	25.49**	1, 103
<i>Sergej Prokofjev: Romeo i Julija (Ples vitezova)</i>	3.80	1.07	2.28	1.29	42.71**	1, 103
<i>Bedřich Smetana: Vltava</i>	3.44	1.27	2.26	1.29	21.87**	1, 103

** Značajnost na razini $p \leq 0.01$

* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

Mlađi i stariji učenici razlikuju se značajno u preferencijama ispitivanih glazbenih skladbi. Mlađim učenicima, onima koji pohađaju 4. razred svi navedeni glazbeni primjeri popularne i umjetničke glazbe se značajno više sviđaju nego onima starijima, koji pohađaju 8. razred.

Poznavanje umjetničke glazbe s obzirom na spol i dob

	Muško		Žensko		<i>F</i>	<i>Stupnjevi slobode</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
<i>Harry Styles: Watermelon Sugar</i>	1.89	0.31	1.97	0.18	2.16	1, 103
<i>Ed Sheeran: Perfect</i>	1.89	0.31	2.31	2.63	1.16	1, 103
<i>Queen: Don't stop me now</i>	1.96	0.20	1.91	0.28	0.79	1, 103
<i>Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow</i>	1.79	0.41	1.90	0.31	2.41	1, 103
<i>Igor Stravinski: Žar ptica</i>	1.34	0.47	1.38	0.49	0.17	1, 103
<i>John Cage: Amores</i>	1.15	0.36	1.14	0.34	0.03	1, 103
<i>Sergej Prokofjev: Romeo i Julija (Ples vitezova)</i>	1.36	0.48	1.45	0.50	0.80	1, 103
<i>Bedřich Smetana: Vltava</i>	1.30	0.46	1.26	0.44	0.19	1, 103

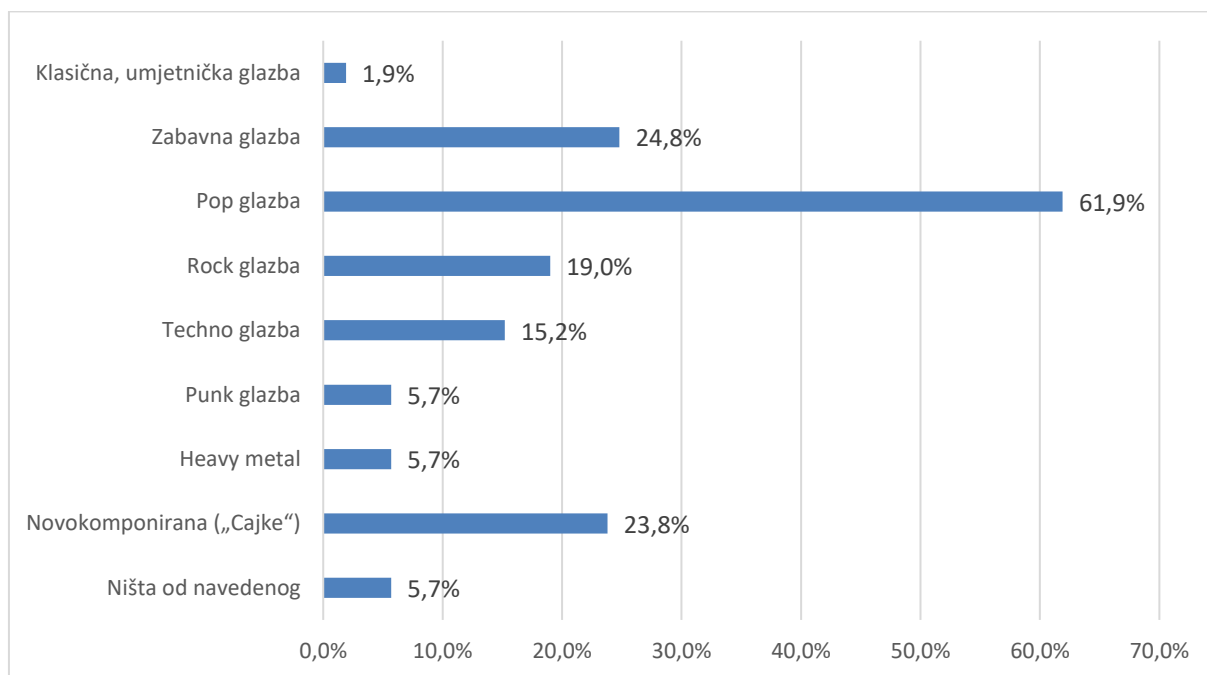
Ne postoje razlike u poznavanju glazbenih primjera s obzirom na spol, odnosno dječaci i djevojčice su podjednako uspješno prepoznali navedene glazbene skladbe.

	4.razred		8.razred		<i>F</i>	<i>Stupnjevi slobode</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
<i>Harry Styles: Watermelon Sugar</i>	1.95	0.22	1.91	0.28	0.53	1, 103
<i>Ed Sheeran: Perfect</i>	2.22	2.64	2.00	0.00	0.32	1, 103
<i>Queen: Don't stop me now</i>	1.93	0.25	1.93	0.25	0.03	1, 103
<i>Lady Gaga & Bradley Coper: Shallow</i>	1.81	0.39	1.89	0.31	1.20	1, 103
<i>Igor Stravinski: Žar ptica</i>	1.44	0.50	1.26	0.44	3.67	1, 103
<i>John Cage: Amores</i>	1.22	0.41	1.04	0.21	6.91*	1, 103
<i>Sergej Prokofjev: Romeo i Julija (Ples vitezova)</i>	1.42	0.49	1.39	0.49	0.11	1, 103
<i>Bedřich Smetana: Vltava</i>	1.24	0.42	1.33	0.47	1.01	1, 103

* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

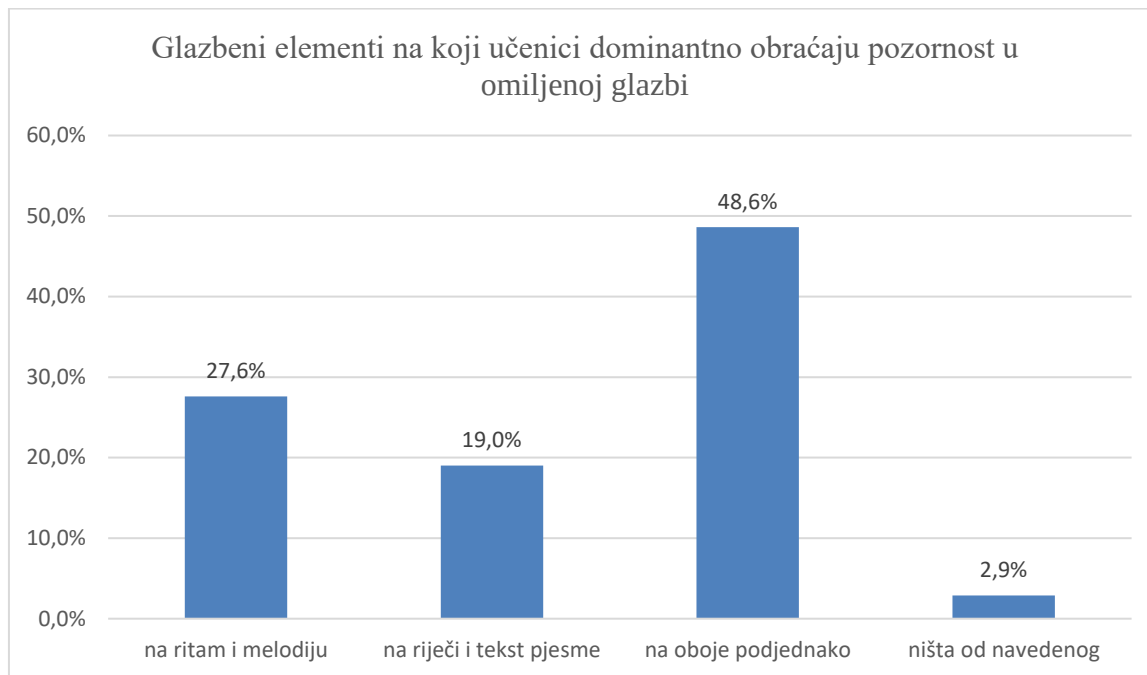
S obzirom na dob učenika, jedina razlika se pokazala za skladbu John Cage: Amores koji su više prepoznali učenici četvrtih, nego učenici osmih razreda ($F=6.91$, $p<.05$).

Glazbeni žanr/stil glazbe koju učenici slušaju u slobodnom vremenu

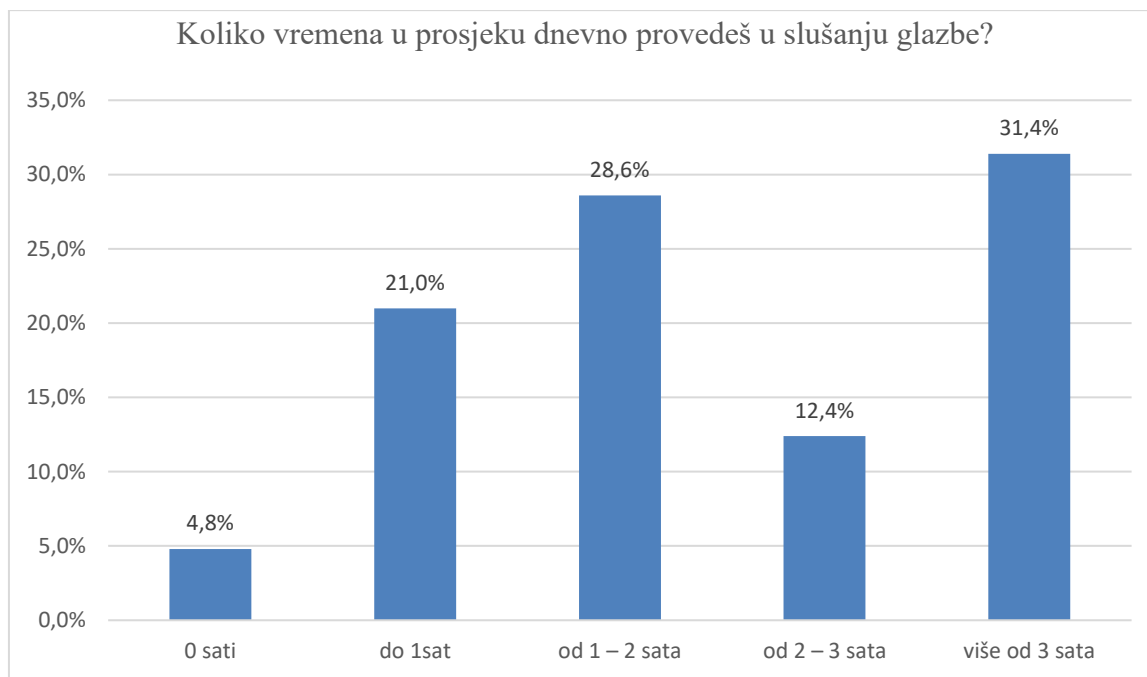
Iz slike se može vidjeti da učenici u najvećoj mjeri slušaju pop glazbu u slobodno vrijeme (61.9%). Četvrtina ih sluša zabavnu glazbu i novokomponiranu („cajke“). No, klasičnu, umjetničku glazbu sluša najmanje učenika (1.9%).

Glazbeni element na koji učenici dominantno obraćaju pozornost u omiljenoj glazbi

Učenici su naveli da podjednako obraćaju pozornost na ritam i melodiju i na riječi i tekst pjesme pri slušanju omiljene glazbe (48.6 %). Može se vidjeti da ih nešto više obraća pozornost na ritam i melodiju (27.6%) nego na riječi i tekst pjesme (19%).

Vrijeme slušanja glazbe

Učenici u prosjeku slušaju glazbu nešto više od tri sata dnevno ($M=3.46$, $SD=1.27$). Oko trećine učenika glazbu sluša više od tri sata dnevno i nešto manje od trećine učenika sat do dva dnevno.

6. ZAKLJUČAK

Glazbene su preferencije su pod utjecajima raznih čimbenika. Brojna istraživanja ovog fenomena, koja se ostvaruju u različitim znanstvenim područjima, daju nam uvid u složenost glazbenih preferencija. U ovom je radu izneseno glazbeno-pedagoško istraživanje glazbenih preferencija učenika prema umjetničkoj i popularnoj glazbi. Dobiveni su rezultati potvrdili preferencijsku otvorenost učenika mlađeg uzrasta, iskazivanjem da se učenicima mlađeg uzrasta više sviđaju svi predstavljeni glazbeni primjeri. Ovo saznanje upućuje na iznimnu važnost glazbeno-pedagoške intervencije koja se sustavno treba provoditi od najranije dobi. Mlađi učenici, četvrtog razreda, pokazuju veće sklonosti prema klasičnog glazbi od učenika osmih razreda, što daje veliki poticaj nastavnicima, jer imaju povoljne uvjete za učenje i poučavanje glazbenih sadržaja. Svi učenici u najvećoj mjeri slušaju popularnu glazbu, što je očekivano s obzirom da ih popularna glazba dominantno okružuje.

Aktualne glazbene preferencije učenika pomažu u planiranju smjera u kojem bi se glazbena nastava trebala održavati, s jedne strane kako bi se povećala motivacija učenika za aktivnost slušanja. S obzirom na izražen pozitivan stav učenika prema popularnoj glazbi, smatramo kako je potrebno promisliti o kvalitetnim načinima implementacije popularne glazbe u nastavni kurikulum. Smatramo da bi se popularna glazba mogla implementirati i kao sredstvo pomoću kojeg bi se učenicima na zanimljiv i indirektan način predstavila umjetnička glazba, kao trajna glazbena vrijednost.

7. LITERATURA

1. Arnett, J. J. (1995). Adolescents' uses of media for self-socialisation. *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 219-233. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
2. Baker, F., Bor, W. (2008). Can Music Preference Indicate Mental Health Status in Young People?, *Australasian Psychiatry*, Volume: 16 Issue: 4, 284-288.
3. Boer, D., Fischer, R., Strack, M., Bond, M. H., Lo, E., Lam, J. (2011) How Shared Preferences in Music Create Bonds Between People: Values as the Missing Link, *Personality and Social Psychology Bulletin*, Volume 37 Issue 9, 1159-7.
4. Brđanović, D. (2014). Glazbene preferencije učenika srednje glazbene škole. *Napredak* 154 (1-2), str. 47-64.
5. Craig, D. G. (2005). And exploratory study of physiological changes uring “chills” induced by music. *Musicae Sientiae*, 9, 273-287. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
6. David Boyle, J., Hosterman, G. L., Ramsey, D. S. (1981). Factors Influencing Pop Music Preferences of Young People, *Journal of Research in Music Education*, Vol. 29, No. 1, 47-55.
7. Delsing, M. J. M. H., Ter Bog, T. F. M, Engels, R. C. M. E., Meeus, W. H. J. (2008). Adolescents' Music Preferences and Personality Characteristics, *European Journal of Personality*, Volume 22, 109–130.
8. DeNora, T. 2000. *Music in Everyday Life*. New York: Cambridge University Press.
9. DeNora, T. 2003. *After Adorno: Rethinking Music Sociology*. New York: Cambridge University Press.
10. Di Stefano, N., Focaroli, N., Giuliani, A., Formica, D., Taffoni, F., Keller, F. (2017). A new research method to test auditory preferences in young listeners: Results from a consonance versus dissonance perception studY, *Psychology of Music*, Volume: 45 Issue: 5, 99-712.

11. Dobrota, S., Reić Ercegovac, I. (2014). Students' Musical Preferences: The Role of Music Education, Characteristics of Music and Personality Traits, *Croatian Journal of Education*, Vol.16, No.2/2014, 363-384.
12. Dobrota, S.; Čabreja, D. (2010). Utjecaj tempa na glazbene preferencije učenika rane školske dobi. *Školski vjesnik* 59 (4), str. 523-532.
13. Dobrota, S.; Ćurković, G. (2006). Glazbene preferencije djece mlađe školske dobi. *Život i škola*, 52 (15-16), str. 105-113.
14. Dobrota, S.; Maslov, M. (2015). Glazbene preferencije učenika prema narodnoj glazbi. *Metodički ogledi* 22 (1), str. 9-22.
15. Dobrota, S.; Mikelić, M. (2012). Glazbene preferencije učenika prema glazbi različitog tempa. *Metodički ogledi* 19 (2), str. 137-146.
16. Dobrota, S.; Sablijić, M. (2017). *Glazbene preferencije učenika osnovne škole prema klasičnoj glazbu u parnim i neparnim mjerama*. Osijek: Umjetnička akademija u Osijeku, str. 89-102.
17. Dobrota, S.; Tomić-Ferić, I. (2006). Sociokulturalni aspekti glazbenih preferencija studentica studija za učitelje primarnog obrazovanja u Splitu. *Odgojne znanosti* 8 (1), str. 263-278.
18. Dobrota, S.; Topić, K. (2018). Glazbene preferencije učenika prema glazbama svijeta i hrvatskoj tradicijskoj glazbi. *Školski vjesnik* 67 (2), str. 199-208.
19. Donze, P. L. (2016). Gender and Popular Culture: A Comparison of Promoter and Listener Preferences for Popular Music Artists, *Sociological Perspectives*, Volume: 60 Issue: 2, 338-354.
20. Dunn, P. G., De Ruyter, B., Bouwhuis, D. G. (2011). Toward a better understanding of the relation between music preference, listening behavior, and personality, *Psychology of Music*, Volume 40 Issue 4, 411-428.
21. *Enciklopedija klasične glazbe*, Znanje. Zagreb, 2004.
22. Finnäs, L. (1989). How can music preferences be modified? A reasearch review. *Bulletin of the Council for Reasearch in Music Education*, 102, 1-58.
23. Frith, S. (1996). *Performing Rites. On the Value of Popular Music*. Oxford: Oxford University Press. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
24. Greer, R. D., Dorow, L. G., Randall, A. (1974) Music Listening Preferences of Elementary School Children, *Journal of Research in Music Education*, Volume 22, No. 4, 284-291.

25. Gürgen, E. T. (2016). Musical preference and music education: Musical preferences of Turkish university students and their levels in genre identification, *International Journal of Music Education*, Volume: 34 Issue: 4, 459-471.
26. Juslin, P. N., Laukka, P. (2004). Expression, Perception, and Introduction of Musical Emotions: A Review and a Questionnaire Study of Everyday Listening. *Journal of New Music Research*, 33, 217-238. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
27. Krumhansl, C. L. (1997). An exploratory study of music's emotions and psychophysiology. *Canadian Journal of Experimental Psychology*, 51, 336-353. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
28. Lamont, A., Webb, R. (2010). Short- and long-term musical preferences: what makes a favourite piece of music?, *Psychology of Music*, Volume: 38 Issue: 2, 222-241.
29. Larson, R. (1995). Secrets in the bedroom: Adolescents' private use of media. *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 535-550. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
30. LeBlanc, A. (1979). Generic Style Music Preferences of Fifth-Grade Students, *Journal of Research in Music Education*, Vol. 27, No. 4, 255-270.
31. Merriam, A. P. (1964). *The Anthropology of Music*. Evanston: Northwestern University Press. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu
32. Millar, B. (2008). Selective hearing: gender bias in the music preferences of young adults, *Psychology of Music*, Volume: 36 Issue: 4, 429-445.
33. Montgomery, A. P. (1996). Effect of Tempo on Music Preferences of Children in Elementary and Middle School, *Journal of Research in Music Education*, Volume: 44 Issue: 2, 134-146.
34. Mornhinweg, G. C. (1992). Effects of music preference and selection on stress reduction, *Journal of Holistic Nursing*, Volume 10 Issue 2, 9-101.
35. *Muzička enciklopedija*, Jugoslavenski Leksigrafski Zavod. Zagreb, 1971.

36. North, A.C., i Hargreaves, D. J. (2008). *The Social and Applied Psychology of Music*. New York: Oxford University Press. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
37. Parente, J. A. (1976). Music preference as a factor of music distraction, *Percepturrl and Motor Skills*, Voume 43, 337-338.
38. Peery, J. C., Peery, W. I. (1986). Effects of Exposure to Classical Music on the Musical Preferences of Preschool Children, *Journal of Research in Music Education*, Volume 34 Issue 1, 24-33.
39. Petrušić, D., Brkan, L. (2021). Glazbene preferencije učenika prema durskim i molskim skladbama, *Nova prisutnost* 19 (2021). 1, 139-152 139.
40. Radočaj-Jerković, A.; Škojo, T.; Milinović, M. (2018). Zborsko pjevanje kao oblik neformalnog učenja i njegov utjecaj na formiranje dječjih glazbenih preferencija. *Školski vjesnik* 67 (2), str. 311-329.
41. Reić Ercegovac, I.; Dobrota, S. (2011). Povezanost između glazbenih preferencija, sociodemografskih značajki i osobina ličnosti iz petfaktorskoga modela. *Psihologijske teme* 21 (1), str. 47-65.
42. Rentfrow, P. J., i Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences. *Journal of personality and social psychology*, 84, 1236-1256. U: Dobrota, S., Reić Ercegovac, I., (2016). Zašto volimo ono što slušamo: Glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
43. Rojko, P. (1996). Metodika nastave glazbe. Teorijsko-tematski aspekti. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera.
44. Rojko, P. (2012). Metodika nastave glazbe. Teorijsko-tematski aspekti. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera.
45. Schäfer, T., Auerswald, F., Bajorat, I. K., Ergemlidze, N., Frille, K., Gehrigk, J., Gusakova, A., Kaiser, B., Pätzold, R. A., Sanahuja, A., Sari, S., Schramm, A., Walter, C., Wilker, T. (2015). The effect of social feedback on music preference, *Musicae Scientiae*, Volume: 20 Issue: 2, 263-268.

46. Snježana Dobrota, S.; Reić Ercegović, I. (2011). Stavovi učenika prema glazbi i nastavi glazbene kulture, *Školski vjesnik : časopis za pedagošku teoriju i praksu*, Vol. 60 No. 2., 2011., str. 199-210.
47. Škojo, T. (2016). Glazbene preferencije učenika kao polazište za realizaciju izvannastavnih aktivnosti u strukovnim školama, *Život i škola :časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, Vol. LXII No. 2, str. 167-184.
48. Škojo, T. (2019). Odnos glazbenih preferencija srednjoškolaca, glazbenog obrazovanja i sociodemografskih varijabli. *Metodički ogledi* 26 (2), str. 33-58.
49. Škojo, T., Sesar, M. (2018). Proširivanjem glazbenih preferencija učenika prema interkulturalnom kurikulumu glazbene nastave. U: 20. pedagoški forum scenskih umetnosti Tematski zbornik Muzički identiteti, Petrović, M. (ur.). Beograd: Fakultet muzičke umetnosti u Beogradu, 128-142.
50. Till, B., Ulrich S., Voracek, M., Niederkrotenthaler, T. (2015). Music and Suicidality: A Study on Associations Between Music Preferences and Risk Factors of Suicide, *OMEGA - Journal of Death and Dying*, Volume: 72 Issue: 4, 340-356.
51. Trainor, L. J., Trehub, S. E. (1992). A Comparison of Infants' and Adults' Sensitivity to Western Musical Structure, *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, Vol. 18, No. 2, 394-402.
52. Warrenner, E., Krause, A., North, A. C. (2018). Parenting style as a predictor of music preference, *Psychology of Music*, Volume: 48 Issue: 5, 611-625.

MREŽNI IZVORI

1. Google stranica: Britannica, URL: <https://www.britannica.com/biography/John-Cage> (25. lipnja 2021.)
2. Google stranica: Britannica, URL: <https://www.britannica.com/biography/Sergey-Prokofiev> (25. lipnja 2021.)
3. Google stranica: Britannica, URL: <https://www.britannica.com/biography/Bedrich-Smetana> (25. lipnja 2021.)
4. Google stranica: Biography. URL: <https://www.biography.com/musician/harry-styles> (27. svibnja 2021.)

5. Google stranica: Biography. URL: <https://www.biography.com/musician/harry-styles> (27. svibnja 2021.)
6. Google stranica: Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Lady-Gaga> (27. svibnja 2021.)
7. Google stranica: Hrvatska enciklopedija, Stravinski, Igor, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. URL: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58362>. (25. lipnja 2021.)
8. Google stranica: Queenonline. URL: <https://www.queenonline.com/queen> (27. svibnja 2021.)
9. Google stranica: RollingStone. URL: <https://www.rollingstone.com/music/music-news/harry-styles-performed-watermelon-sugar-2021-grammy-awards-1137282/> (27. svibnja 2021.)
10. Google stranica: RollingStone. URL: <https://www.rollingstone.com/music/music-news/harry-styles-performed-watermelon-sugar-2021-grammy-awards-1137282/> (27. svibnja 2021.)
11. Google stranica: Smoothradio. URL: <https://www.smoothradio.com/features/the-story-of/queen-dont-stop-me-now-lyrics-meaning-facts/> (27. svibnja 2021.)
12. Google stranica: World Heritage Encyclopedia. URL: <http://www.worldheritage.org/article/WHEBN0030528002/Ed%20Sheeran> (27. svibnja 2021.)
13. Google stranica: World Music Awards URL: <http://www.worldmusicawards.com/index.php/news/ed-sheerans-perfect-n1-top-selling-single-2018/> (27. svibnja 2021.)
14. Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, URL: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50091> (19. rujna 2021.)
15. Nastavni plan I program za osnovnu školu, Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa, 2006. URL: [Nastavni plan i program za osnovnu školu - MZOS 2006 .pdf \(skole.hr\)](#) (19. rujna 2021.)
16. Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj, NN 7/2019-151, URL: [Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj \(nn.hr\)](#) (19. rujna 2021.)